

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ,
ЖУРНАЛІСТИКИ ТА МИСТЕЦТВ
Кафедра української і слов'янської філології та журналістики

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОВИННИХ
МЕДІАТЕКСТІВ «СУСПІЛЬНЕ ХЕРСОН»

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка 201М групи
Спеціальності 035 Філологія
(українська мова та
література)

Бакал Євгенія Володимирівна

Керівник: кандидатка філологічних
наук, доцентка Мартос С.А.

Рецензент: кандидат філологічних
наук, доцент кафедри державного
управління і місцевого
самоврядування Херсонського
національного технічного
університету Демченко В.М.

Івано-Франківськ, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДІАТЕКСТІВ	6
1.1. Поняття медіатексту в сучасній лінгвістиці	6
1.2. Особливості сучасних новинних медіатекстів	10
РОЗДІЛ 2. ПУБЛІКАЦІЇ «СУСПІЛЬНЕ ХЕРСОН»: ЗАГОЛОВКИ, СЕМАНТИКА, СТИЛІСТИЧНІ ПРИЙОМИ	14
2.1. Заголовок як стилістичний елемент	14
2.2. Лексико-семантичний аналіз публікацій	17
2.2.1. Військова лексика	17
2.2.2. Інші лексико-тематичні групи лексики	22
2.2.3. Топонімічні назви	26
2.2.4. Цифрові маркери	28
2.3. Стилiстичні засоби і прийоми	32
2.3.1. Метафори в публікаціях	32
2.3.2. Контраст як стилістичний прийом	34
2.3.3. Роль повторів у медіатекстах	36
2.3.4. Короткі речення та риторичні конструкції	37
2.3.5. Функції цитування	39
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46
ДОДАТКИ	51

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах сучасного інформаційного простору медіатексти мають вирішальне значення для конструювання суспільної свідомості, впливу на громадське мислення та моделювання мовної картини світу. Особливої ваги набувають новинні тексти, які не лише передають факти, а й впливають на емоційний стан аудиторії, її ставлення до подій, явищ і соціальних процесів.

У період війни в Україні інформаційна комунікація набуває стратегічного значення, а новини стають інструментом не лише інформування, а й мобілізації, підтримки, консолідації суспільства. У цьому контексті особливої уваги заслуговують регіональні медіа, зокрема платформа «Суспільне Херсон», яка висвітлює події на території, що зазнала окупації, обстрілів, гуманітарних викликів. Медіатексти новин цього онлайн-видання є самобутнім джерелом для аналізу лінгвостилістичних прийомів і засобів, що використовуються для відображення трагічних, героїчних, соціально значущих подій. Вони демонструють модифікацію публіцистичного стилю, активізацію емоційно-експресивної лексики, появу нових мовних маркерів війни.

Актуальність дослідження зумовлена потребою глибшого осмислення мовних стратегій сучасних новинних медіатекстів, зокрема в умовах воєнного часу, а також необхідністю вивчення стилістичних особливостей регіонального мовлення, що формує локальну ідентичність, відображає специфіку комунікативного середовища та слугує джерелом для аналізу мовної динаміки.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконане в руслі наукової теми кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету «Сучасний мовно-літературний та масовокомунікаційний

простір: історія, реалії, перспективи» і корелює з планом Лінгвістичного освітньо-наукового центру ХДУ.

Мета кваліфікаційної роботи — здійснити лінгвостилістичний аналіз новинних медіатекстів «Суспільне Херсон».

Досягнення мети передбачає виконання таких основних **завдань**:

- окреслити поняття медіатексту в сучасній лінгвістиці;
- визначити особливості сучасних новинних медіатекстів;
- схарактеризувати заголовки як стилістичні елементи;
- здійснити лексико-семантичний аналіз публікацій;
- проаналізувати тематичні групи лексики, зокрема військову;
- виявити й описати стилістичні засоби і прийоми.

Об'єктом дослідження слугувало онлайн-видання «Суспільне Херсон».

Предмет дослідження — новинні медіатексти «Суспільне Херсон» за 2025 рік.

Методи дослідження. У процесі аналізу лінгвостилістичних особливостей новинних медіатекстів платформи «Суспільне Херсон» було використано комплекс методів, що забезпечили всебічне вивчення мовного матеріалу: *описовий метод* — для фіксації та систематизації лексичних, граматичних і стилістичних одиниць, що функціонують у новинних текстах; *метод лінгвостилістичного аналізу* — для виявлення стилістичних прийомів, експресивних засобів, жанрових особливостей та функційного навантаження мовних елементів; *контекстуальний аналіз* — для дослідження значення мовних одиниць у межах конкретного медіатексту з урахуванням соціального, політичного та емоційного контексту.

Наукова новизна. Уперше здійснено комплексний лінгвостилістичний аналіз новинних медіатекстів регіонального мовника «Суспільне Херсон» у контексті воєнного часу. Виявлено специфічні

мовні та стилістичні риси, зумовлені поєднанням інформаційної та мобілізаційної функцій новин у кризових комунікаційних умовах.

Практичне значення роботи полягає в можливості застосування її результатів у кількох напрямках: 1) у викладанні курсів зі стилістики української мови, медіалінгвістики, журналістики та комунікацій; 2) у розробці рекомендацій щодо створення новинних матеріалів, орієнтованих на емоційно-етичну чутливість аудиторії; 3) для подальших досліджень мовної динаміки в умовах кризових комунікацій, зокрема в період війни.

Апробація результатів роботи. Кваліфікаційна робота обговорена на засіданні кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету. Апробація дослідження відбулася на таких конференціях:

- 1) I Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та молодих вчених «Журналістика і медіа в умовах цифрових трансформацій» (Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, 13-14 травня 2025 р.);
- 2) II Міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень» (Херсонський державний університет, м. Івано-Франківськ, 28-29 листопада 2024 р.).

Стаття «Стилістичні прийоми в медіатекстах «Суспільне Херсон»» подана до друку у альманах Херсонського державного університету «Магістерські студії» (випуск XXV).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДІАТЕКСТІВ

1.1. Поняття медіатексту в сучасній лінгвістиці

Інформаційні ресурси суттєво впливають на розвиток колективного світогляду, адже саме вони слугують основним джерелом новин про актуальні події. Їхня ключова перевага полягає в публічності: масмедіа орієнтовані на необмежену аудиторію та створені для оперативного поширення інформації. Швидкий розвиток медіа та глобальний вплив інтернету спричинили формування єдиного інформаційного простору, насиченого численними медіапотоками. У цьому середовищі саме інтернет перетворився на провідний канал масової комунікації та передачі великих обсягів даних.

У добу глобалізації та стрімкого розвитку інтернет-технологій поширення інформації набуло безпрецедентної швидкості. Актуальні події, потрапляючи на сторінки цифрових медіа, миттєво стають об'єктом суспільної уваги.

Інтернет-ЗМІ у сучасному інформаційному просторі не лише повідомляють про події, а й активно формують ціннісні орієнтири, впливають на світогляд і мовну картину світу адресата. Крім того, саме в мовленні цифрових медіа найяскравіше проявляються актуальні мовні тенденції та явища. Як зазначає С. Єрмоленко, стиль медіа, що функціонує в межах публіцистичного стилю, є надійним джерелом для вивчення мовної динаміки, активних процесів у мові та мовній свідомості сучасного суспільства [7, с. 123].

Традиційно публіцистичний стиль асоціюється з політичною літературою, періодичними виданнями (газетами, журналами), радіо- й телемовленням, документальним кіно, а також із контентом, що поширюється через інтернет. Визначаючи сутність цього стилю, Т. Коць

трактує його як функціональний різновид літературної мови, що забезпечує поширення суспільно-політичної, наукової та культурної інформації в межах національного простору. Він виконує важливу роль у закріпленні та регулюванні літературної норми відповідно до потреб соціуму [15, с. 53].

До характерних рис публіцистичного стилю належать доступність викладу, чіткість і стислість інформації, комунікативна значущість, соціальна релевантність мовних засобів, а також поєднання виразних елементів із стандартизованими інформативними одиницями. Як зазначає Т. Коць, ознаками цього стилю є логічна структура тексту, використання прозорих і однозначних лексичних номінацій із виразною оцінною конотацією [14, с. 40]. Завдяки таким особливостям публіцистичний стиль ефективно виконує свої прагматичні функції — передає інформацію та здійснює вплив на думки, емоції й ставлення реципієнта.

У зарубіжній і вітчизняній лінгвістиці немає єдності у трактуванні понять «текст», «медіатекст», «журналістський текст», «медіадискурс», що зумовлено різними підходами дослідників до визначення сутності цих понять.

Центральним поняттям у сфері масової комунікації є медіатекст — складна, динамічна одиниця вищого порядку, що забезпечує процес комунікації в медійному середовищі. Основним жанровим елементом масової комунікації залишається текст новин, який у цифрових медіа вирізняється використанням лексичних засобів та стилістичних прийомів із чітко вираженою ідеологічною спрямованістю.

Д. Сизонов аналізує дискурс масової інформації та медіатекст крізь призму медіалінгвістичних досліджень. Автор окреслює критерії розмежування ключових категорій сучасного медійного простору, враховуючи як мовознавчі, так і культурологічні аспекти, а також пропонує типологію медіатекстів і медіадискурсів, характерних для стилістики ЗМІ [25].

Згідно з визначенням Д. Сизонова, медіадискурс є універсальною глобальною категорією сучасного комунікативно-інформаційного простору, яка слугує фоном для відображення актуальних суспільних настроїв у різних сферах. Крім того, він охоплює динамічні мовні процеси, зокрема появу нових лексичних одиниць, семантичних неологізмів, актуалізацію архаїзмів, перифраз, крилатих висловів і запозичень з інших мов [25].

О. Суська зазначає, що сучасний медіадискурс є простором функціонування мови, в якому відбувається активний розвиток і спостерігається стабільна тенденція до трансформацій. Він чутливо реагує на всі інноваційні процеси в суспільстві, відображаючи як позитивні, так і негативні зміни соціального середовища в конкретний історичний період. Вибір мовних одиниць, граматичних форм чи синтаксичних конструкцій не лише демонструє індивідуальні мовні смаки, уподобання та звички, а й репрезентує мовні особливості певних соціальних класів і груп, тобто всього суспільства в межах конкретної епохи [29, с. 220].

Якщо розглядати не лише комунікативні повідомлення та зв'язок, а й ширший спектр екстралінгвістичних чинників, що функціонують у сфері масової інформації, то медіадискурс охоплює й інші компоненти лінгвістики, безпосередньо пов'язані з процесом створення медіаконтенту. Такі елементи, як адресант і адресат, тип зв'язку, механізми зворотного зв'язку, сам текст, принципи кодування та декодування повідомлень — усе це дозволяє осмислити мовленнєву діяльність у контексті соціально-історичних умов і політико-ідеологічних впливів.

Медіатекст є базовою структурною одиницею медіадискурсу, оскільки саме він дозволяє розчленувати загальний інформаційний потік на окремі змістові фрагменти. Зауважимо, що дослідження медіадискурсу не може відбуватися без всебічного аналізу медійного тексту.

Термін «медіатекст» увійшов до наукового обігу порівняно недавно — вперше його почали використовувати в англomовній академічній літературі у 1990-х роках. Його поява була зумовлена низкою чинників, серед яких — нові умови функціонування глобального інтернет-простору, активізація масової комунікації в умовах цифрової епохи, а також розширення можливостей створення, трансляції та репрезентації текстів завдяки новим медіаплатформам.

О. Ачилова й І. Регушевська образно називають медіатекст «дзеркалом сучасного суспільства» [1]. Авторки слушно зазначають, що «у ході створення текстів публіцистичного стилю відбувається двобічний процес: мова ЗМІ впливає на народну мову і в той же час збагачується одиницями народної мови» [1, с.27]. Дослідниці доходять висновку: «медіатекстам сучасних провідних новинних Інтернет-ЗМІ властива підвищена експресивність» [1, с.27].

У 2024 році Я. Шебештян і Г. Шаповалова випустили навчально-методичний посібник [38], у якому розкрили природу медіатексту, визначили й описали його структурні складники, охарактеризували стилістичні особливості сучасних медіатекстів. Прикро, що авторки не подають визначення поняття «медіатекст». Заслуговує на увагу виділення дослідницями різновидів медійних текстів: аналітичний, інформаційний, публіцистично-діловий, публіцистично-конфесійний, публіцистично-науковий, публіцистично-художній, розмовний медіатекст [38].

Сучасні події в Україні спонукають авторів новинних медіатекстів шукати нові способи подачі інформації, адже часто приводом для створення таких матеріалів стають трагічні обставини, пов'язані з людськими втратами. Як зазначає О. Пономарів, будь-який публіцистичний текст — незалежно від історичного періоду — є потужним інструментом впливу на суспільну свідомість, тому добір мовних засобів у ньому має бути логічно вмотивованим [23, с. 12].

Отже, засоби масової інформації є ключовим чинником формування

суспільної свідомості, оскільки забезпечують оперативне поширення новин і впливають на ціннісні орієнтири та мовну картину світу. В епоху глобалізації та цифрових технологій інтернет-ЗМІ стали провідним каналом масової комунікації, створивши єдиний інформаційний простір. Публіцистичний стиль, властивий медіатекстам, поєднує інформативність, доступність і виразність, виконуючи водночас комунікативну та впливову функції. Медіатекст — базова одиниця медіадискурсу, що відображає актуальні суспільні процеси, мовні тенденції й ідеологічні впливи. Сучасний медіадискурс є динамічним простором, у якому взаємодіють мовні, культурні та соціальні чинники.

1.2. Особливості сучасних новинних медіатекстів

Вплив медіа на суспільство є беззаперечним, як і той факт, що новини становлять основу їхньої діяльності. Як слушно зазначає В. Кулик, медіа формують ритм повсякденного життя окремої людини та календар публічних подій у суспільстві, є важливим каналом комунікації між владою і громадянами, а також між різними соціальними групами. Вони значною мірою визначають, як індивіди та колективи сприймають себе й інших [16, с.81].

Новинний контент покликаний фіксувати актуальні зміни в подієвому просторі, пропонуючи факти чи твердження, які відповідають дійсності або мають високу ймовірність бути правдивими. Переконливість таких повідомлень залежить від того, наскільки майстерно вони сформульовані: не лише для розуміння, а й для прийняття як правди або принаймні як правдоподібної версії подій [16].

Аудиторія, сприймаючи нову інформацію, постійно співвідносить її з уже наявними уявленнями, особливо з тими, що набули статусу знань. Важливу роль у цьому процесі відіграє рівень довіри до джерела новин — до самого медіа, автора повідомлення та джерел, на які він посилається.

Люди схильні вірити або не вірити у здатність конкретного ЗМІ здобувати достовірну інформацію та передавати її без спотворень. Це змушує журналістів позиціонувати себе як неупереджених постачальників важливої, достовірної інформації. Така позиція не лише забезпечує їм повагу й професійну легітимність, а й дає право вимагати інформацію від представників еліт та інших учасників суспільно значущих процесів — інформацію, яку вони мають передати громадськості.

Уявлення про можливість і необхідність об'єктивного висвітлення подій у країні та світі, а також про обов'язок медіа забезпечити таке інформування, є однією з ключових професійних ідеологій журналістів і медійників загалом [16, с.116-117].

Сприйняття новин і медіа в різних країнах та в різний час суттєво відрізнялося, що зумовило постійний інтерес до цього феномену з боку дослідників у галузі соціальних комунікацій, психології, лінгвістики та історії. М. Чабаненко розглянула особливості сприйняття українською аудиторією поняття «новина» під час війни [35]. Дослідниця прийшла до висновку, що семантика асоціатив «корелювала у споживачів новин в основному з такими темами: «новини як явище», «новини як медіапродукт ЗМІ», «вплив новин на суспільство», «значення новин», «зміст новин», «війна в новинах», «дія новин під час війни на психологічне самочуття людини»» [35, с.120].

Сучасні медіатексти, що розповідають про події у воєнний час, формуються з винятковою увагою до поєднання візуальних, звукових та кольорових елементів, які разом формують єдине інформаційне та емоційне поле. У воєнний період такі засоби комунікації мають особливу вагу, адже допомагають передавати не лише правду, а й емоційну глибину, біль, гордість і почуття солідарності, необхідні для підтримки громадського духу та мобілізації населення. Завдяки цим елементам медіатексти створюють ефект присутності на місці подій, сприяють кращому розумінню ситуації та формують у свідомості глядачів чітке

уявлення про сучасну реальність.

Спираючись на зібрані матеріали, розглянемо детальніше, як текст, зображення, звуки та кольори використовується для посилення впливу новин у час війни.

Текст новини *«Внаслідок авіаудару РФ на мосту у Корабельному районі Херсона загинув чоловік»* (03.08.2025) чітко структурований та інформативний. Заголовок і текст вказують, що й коли відбулося — авіаудар, міст, Корабельний район, загибель чоловіка. Додано деталізацію — рік народження, місце виявлення тіла, підтвердження через Facebook ОВА та прокуратуру. Надається інформація, що це вже третій день поспіль ударів по району, для підтвердження послідовності подій; також згадується обмеження руху мостом. Наявне юридичне підкріплення (порушено кримінальне провадження через воєнний злочин), що додає офіційності й серйозності повідомленню. Фото постраждалого унаслідок бойових дій мосту допомагає візуалізувати контекст новини. Сірі та темні відтінки (металева конструкція, хмари) створюють атмосферу трагедії, руйнування і небезпеки. У відео, яке містить ця новина, чутно скрегіт колес. Отже, новина є синтетичним медіатекстом, який поєднує текстову інформацію, візуальну довідку (картинку), кольорову атмосферу та потенційний звуковий супровід. Це дозволяє створити цілісне сприйняття події, що важливо для ефективної новинної комунікації — особливо у воєнний час.

У матеріалі *««Настю завалило. Все горить. Кричимо». Мати пораненої розповіла, що відбувалося у Херсоні»* (08.02.2025) взаємодіють текст, зображення, колірний складник та потенційний звуковий супровід. Текст новини емоційний і документальний водночас. Заголовок у вигляді прямої цитати матері — *«Настю завалило. Все горить. Кричимо»* — миттєво занурює в драматичну атмосферу події, викликає емоційний відгук. Основна частина тексту деталізує хронологію подій: обстріл із РСЗВ, вибухи близько 6:30, поранення дитини (Насті), виклик швидкої,

надання медичної допомоги Інною Холодняк. Емоційного навантаження публікації надає пряма мова матері (*“Все горить. Кричимо”*), викликає шок. Контекст новини ілюструє фото зруйнованого після обстрілу будинку. На знімку бачимо чоловіка, який розбирає завали у зруйнованому будинку — це візуальний доказ масштабів руйнування і людських втрат. Колірна палітра — сірі, попелясті тони — символ руйнування, втрати, токсичної реальності. Пряма мова медиків у відео звучить як авторитетний коментар і підтверджує серйозність фізичного стану потерпілих. Аналізована новина є свідомо спланованим медіатекстом, у якому вдале поєднання тексту зображення, колірної палітри та звуковий супровід створюють глибокий і емоційно насичений репортаж.

Отже, поєднання слів, звуків, кольорів та зображень створюють значний емоційний вплив на реципієнта, тому можемо стверджувати, що сучасні медіа під час війни – це вкрай потужний засіб комунікації. Єдність елементів наративу сприяє участі, зміцнює дух українського народу та допомагає міжнародній спільноті зрозуміти природу трагедії. Таким чином, медіатексти стають інструментом, який не лише поширює інформацію, а й мобілізує суспільство, створює відчуття єдності та сприяє глобальному усвідомленню реальності війни.

РОЗДІЛ 2

ПУБЛІКАЦІЇ «СУСПІЛЬНЕ ХЕРСОН»: ЗАГОЛОВКИ, СЕМАНТИКА, СТИЛІСТИЧНІ ПРИЙОМИ

2.1. Заголовок як стилістичний елемент

Інформативність – це основна ознака заголовку онлайн-видання. І. Завальнюк доречно підкреслює, що заголовок дає читачеві початкове уявлення про матеріал, і вже від того, наскільки закладена в ньому інформація відповідає інтересам читача, залежить, чи ознайомиться він із текстом повністю [8, с.191]. Проаналізуємо інформативність заголовків «Суспільне Херсон», звернувши увагу на стильові особливості їх.

Заголовок *«У Херсоні попрощалися з молодшим сержантом Валентином Тимофійчуком»* (30.06.2025) інформативний, оскільки містить ключові дані — місце, подія, ім'я, звання; він офіційний і стриманий, передає повагу, має емоційний підтекст.

Інформативність заголовку *«Жнива у вогні. Російські обстріли нищать врожаї на Херсонщині»* (04.07.2025) відображена у другій частині, яка чітко окреслює суть події; метафорична перша частина *«Жнива у вогні»* викликає емоційний відгук через поєднання двох несумісних понять. Аналогічна структура медіаnazви *«Город на габіонах: як у Херсоні укриття перетворили на грядки»* (05.08.2025), друга частина якої інформативна, і разом з тим підкреслює креативність і адаптацію; початок *«Город на габіонах»* інтригує несподіваним поєднанням, викликає цікавість. Цей заголовок має емоційний підтекст: натяк на перетворення простору війни на простір життя.

Динамічна структура заголовку *«12 артсистем та мінометів, 43 одиниці автобронетехніки та 20 дронів. Армія РФ знову зазнала втрат на півдні»* (16.01.2025) досягнута короткими фразами, перерахуванням, що створює темп і напруження. Інформативність медіаnazви відображена

у точних цифрах втрат, що одразу привертає увагу. Фраза *«знову зазнала втрат»* підкреслює регулярність успіхів, надає емоційного забарвлення.

«В ОВА попередили про ймовірність масованого російського обстрілу Херсона та його передмістя 25 січня» (24.01.2025) – суто інформативний заголовок, чітко вказує на джерело (ОВА), суть (попередження), час (25 січня). Водночас цей заголовок можна визначити як хронікальний, бо фіксує подію в часі, створює відчуття актуальності. Словосполучення *«масований обстріл»* викликає тривогу, надає заголовку емоційного забарвлення.

Відразу повідомляє про сутність публікації (повернення дітей) заголовок *«З окупованої території Херсонщини вивезли ще п'ятьох дітей»* (04.02.2025). Фраза *«ще п'ятьох»* підкреслює тривалість і системність процесу. Заголовок має емоційний підтекст, оскільки тема дітей в умовах війни викликає співпереживання.

Заголовки новин «Суспільне Херсон» відзначаються жанровою різноманітністю та поєднанням фактологічної насиченості з елементами емоційної виразності. У структурному плані вони поділяються на прості (одночастинні), які подають подію в стислій формі з акцентом на головному факті, та складені (двочастинні), де перша частина зазвичай виконує функцію інтродукції або фактичної констатації, а друга — пояснює, деталізує чи емоційно підсилює повідомлення.

У досліджуваному матеріалі лише чотири прості заголовки, проаналізуємо їх.

«У Херсоні попрощалися з молодшим сержантом Валентином Тимофійчуком» (30.06.2025) — одночастинний заголовок із місцевою персоніфікацією — уточнення локації (у Херсоні) та імені загиблого (молодим сержантом Валентином Тимофійчуком) створює відчуття близькості. *«В ОВА попередили про ймовірність масованого російського обстрілу Херсона та його передмістя 25 січня»* (24.01.2025) — чітко окреслений й центрований на тривожному повідомленні від ОВА.

Заголовок *«З окупованої території Херсонщини вивезли ще п'ятьох дітей»* (04.02.2025) передає пряму й лаконічну інформацію. *«Внаслідок авіаудару РФ на мосту у Корабельному районі Херсона загинув чоловік»* (03.08.2025) — типовий новинний заголовок, без емоційних епітетів, стислий, максимально фактологічний.

Одночастинні заголовки тяжіють до об'єктивності та лаконізму, часто містять локалізацію (топоніми) та конкретні імена, що створює ефект близькості й довіри. Їхня основна функція — швидка передача ключового змісту без додаткових смислових відгалужень.

У «Суспільне Херсон» переважають складені медіааназви різноманітного формату, проаналізуємо кілька двочастинних заголовків.

«Командували обстрілами правобережжя Херсонщини. СБУ повідомила про підозру п'яти російським генералам» (23.07.2025): перша частина відображає дію, яка розслідується; друга частина — офіційне повідомлення джерела (СБУ), містить кількісний акцент (*п'яти*).

«Цифровий центр у селі на Херсонщині: як діти надолужують знання та відкривають світ технологій» (05.08.2025): у першій частині наявні локалізація (*у селі на Херсонщині*) та акцент на технологічній ініціативі (*цифровий центр*); друга частина пояснює результат, має мотиваційну компоненту.

«137 пошкоджених дитсадків, шкіл, училищ. Як росіяни перетворюють на руїни навчальні заклади Херсона» (08.02.2025): перша частина фактажна, цифро-інформативна, конкретна кількість (*137*) привертає увагу читача; друга частина пояснювальна, розкриває причину та дію, активна дієслівна конструкція (*перетворюють*) підкреслює деструктивність.

«"Дуже складне й комплексне питання". Прокудін про відновлення зруйнованих РФ об'єктів та недобудоване Посад-Покровське» (10.02.2025): перша частина — цитата афористична, політична робота

виражає своєю економією та водночас рефлексією; друга частина уточнює джерело та тематику заяви, створює контекст.

«Повернулась із Польщі, щоб допомагати: історія медсестри з Херсонщини Тетяни Нестеренко» (28.07.2025): перша частина – цитата, яка виражає інформаційну й мотиваційну функцію; дієслово в минулому часі (*повернулась*) + інфінітив (*допомагати*) як вираження мети створює лінію дії героїні; другу частину — уточнення, що це персоніфікована розповідь.

«"Читальня 2.0. Підлітки". Восьмикласник з Херсона переміг у всеукраїнському читацькому конкурсі» (31.07.2025): перша частина – називна, містить два номінативних речення; друга частина розповідна.

«"Коли я побачив український прапор, сльози самі навернулися на очі": історія розвідника "Херсона" з Хмельниччини» (30.07.2025): перша частина – пряма мова, інверсія цитати в заголовку створює емоційний ефект та персоналізацію події, фраза *«сльози самі навернулися»* надає заголовку експресивності, викликає співпереживання; друга частина уточнює, що це персоніфікована розповідь.

Таким чином, стилістика заголовків «Суспільне Херсон» спрямована на баланс між інформаційною точністю та комунікативною привабливістю, а структурна варіативність дозволяє підлаштовувати подачу новини під характер події — від суто фактологічних повідомлень до емоційно-забарвлених історій.

2.2. Лексико-семантичний аналіз публікацій

2.2.1. Військова лексика

У контексті ситуації, що склалася в Україні в період збройного протистояння російсько-української війни, велика частина наукових досліджень зосереджена на вивченні військової лексики в різних аспектах.

Розвідка Т. Чернишової присвячена визначенню та аналізу шляхів

поповнення української військової лексики від початку повномасштабного вторгнення РФ [36]. Авторка стверджує, «що в медійному дискурсі російсько-української війни переважно застосовується саме професійний сленг українських військових» [36]. Аналізований нами матеріал не підтверджує висновок мовознавиці. Припускаємо, що це пов'язане з тим, що поняття «медійний дискурс» досить широке, а у нашому полі зору був регіональний новинний медіатекст.

Характеристика найуживаніших одиниць військової лексики у текстах українських газет «Дзеркало тижня» та «Газета по-українськи» здійснена Д. Польовик [22]. У статті визначена їх стилістична роль та з'ясовані особливості вживання емоційно-експресивних лексем у контексті війни. Цілком погоджуємося із твердженням, що «українська мова в сучасному світі активно використовує військові лексеми, що свідчить про їх велику популярність та необхідність у комунікації між військовими» [22]. Однак висновок дослідниці щодо причини активного використання лексем у ЗМІ, а саме їх широкого вживання у суспільстві, вважаємо некоректно сформульованим.

Поняття «військова лексика» не має однозначного тлумачення у зарубіжній і вітчизняній лінгвістичній науці. Ми дотримуємося визначення, поданого у монографії «Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд)» І. Литовченко: «сукупність одногалузевих і багатогалузевих спеціальних найменувань, що відповідають поняттям і реаліям військової сфери й утворюють відповідну фахову підсистему. Військова лексика містить військову термінологію та номенклатуру, до якої входять науково-технічні терміни, пов'язані з військовими поняттями, а також субстандартні одиниці, які характеризують сферу неофіційного професійного спілкування військових» [19, с. 171-172]. Отже, українська військова лексика — це, у широкому розумінні, сукупність мовних одиниць, які вживають у

діяльності військовослужбовці та які відображають поняття й реалії військової галузі.

Лексико-семантичні групи військової лексики — це об'єднання слів і словосполучень, пов'язаних спільною тематикою та значенням у військовій сфері. Військова лексика охоплює назви явищ, процесів, предметів, дій, осіб, обставин, пов'язаних із війною, армією, безпекою та бойовими діями. Вибірка військової лексики із аналізованих нами медіатекстів дозволила виділити низку лексико-семантичних груп.

Лексико-семантична група **«Учасники бойових дій»** охоплює номени на позначення військовослужбовців та їх посад (*солдат, молодший сержант, сапер, розмінувальник, керівник ОВА*), військових структур та формувань (*розвідгрупа, бригада, рота, Збройні сили України, Командування Сил підтримки ЗСУ, Служба безпеки України*), противника (*окупант, ворог, загарбник, агресор*). Наприклад: *У Херсоні попрощалися з 46-річним **молодим сержантом** Валентином Тимофійчуком (У Херсоні попрощалися... 30.06.2025); Дистанційно керований розмінувальник Bozema 5 допомагає **військовим інженерам** виконувати завдання швидше та безпечніше (Bozema 5 на службі ... 03.08.2025); У планах на поточний рік 14 таких об'єктів, додав **керівник ОВА** (“Дуже складне й комплексне питання”... 10.02.2025); З **лап окупантів** вдалося вирвати трьох хлопчиків та двох дівчаток (З окупованої території... 04.02.2025).*

У лексико-семантичній групі **«Назви озброєння та техніки»** наявні лексеми на позначення стрілецької зброї (*автомат, кулемети*), артилерії (*артсистеми, реактивні системи залпового вогню, міномети, гаубиці, танки, реактивна артилерія, реактивні системи*), авіації та дронів (*КАБи, дрони, авіабомба*), бронетехніки (*автобронетехніка*), боєприпасів (*снаряди, ракета, вибухівка*). Наприклад: *Увечері прилетіло два **КАБи** — вибухи метрів за 300 («Коли я побачив...» 30.07.2025); Це **дрони**, це зброя, яка зараз дуже страшна і потужна в наші часи війни (Приладдя зі шкіл,*

експонати... 12.04.2025); У відомстві вже зафіксували перші пожежі від скидання **вибухівки з дронів** та внаслідок артилерійських ударів (Жнива у вогні... 04.07.2025); Для ведення обстрілів окупанти використовували **реактивні системи залпового вогню, самохідні артилерійські установки та буксировані гаубиці великого калібру**, йдеться у дописі (Командували обстрілами... 23.07.2025). Спостерігаємо переважне вживання таких одиниць у формі множини, що маркує контекст війни, формує у читача уявлення про масштаб і серйозність ситуації, актуалізує контекст загрози й передає динаміку бойових дій.

Лексико-семантичну групу «**Назви дій та процесів**» формують лексеми, що позначають тактичні дії (*штурм, наступ, тероборона, атаки, оборона*), операції (*десант, розмінування, зачистка*), стани (*мобілізація, контузія, поранення*). Наприклад: *Військові займаються гуманітарним **розмінуванням** за 10–20 кілометрів від лінії бойового зіткнення* (Bozena 5 на службі ... 03.08.2025); *Не читаю суху теорію — все з власного досвіду: що брати на позицію, як облаштувати бліндаж, як діяти при атаці дронів чи при **штурмі*** («Коли я побачив...» 30.07.2025); *Українські військовослужбовці відбивали **атаки** та стримували наступ російської армії* (Оборона Херсона... 01.03.2025); *Попри бойові **поранення** та контузії, найтяжчим випробуванням для Євгенія стали не фізичні травми* («Коли я побачив...» 30.07.2025); *Тут пряме **влучання** в стелю* (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025). Номени на позначення дій та процесів у публікаціях масмедіа створюють фонове семантичне поле війни та руйнування, передають атмосферу бойових дій, підкреслюють небезпеку та насильство.

У військовій лексиці виділено лексико-семантичну групу «**Назви об'єктів і просторів**», яка включає одиниці на позначення місця бойових дій (*фронт, лінія зіткнення, позиція, окоп, бліндаж*), інфраструктуру (*штаб, командний пункт, укриття, фортифікація*), географічні маркери (*зона бойових дій, прифронтна територія, сіра зона*). Наприклад: *Сили*

оборони Півдня України не припиняють відбивати ворожі атаки, постійно завдають вогневого ураження по місцях **дислокації** противника, його **позиціях** та **тилах** (12 артсистем та мінометів... 16.01.2025); За словами керівника одного з фермерських господарств у Бериславському районі Ігоря Йосипенка, пожежі на полях та у **прифронтових селах** відбуваються майже щодня (Жнива у вогні... 04.07.2025); Жив у **окопах**, працював у **сірій зоні**, часто евакуював поранених («Коли я побачив...» 30.07.2025). У медіатекстах такі одиниці контекстуалізують події як частину війни, контрастують із мирною темою, створюють драматизм.

Актуальними лексемами і словосполученнями в медіатекстах «Суспільне Херсон» є *воєнні злочини, агресія, агресор, тимчасово окупована територія, окупація, гуманітарна допомога*, які формують лексико-семантичну групу «**Міжнародно-правова військова лексика**». Наприклад: Після початку **окупації** евакуював родину й сам прорвався на підконтрольну територію, подолавши 11 блокпостів («Коли я побачив...» 30.07.2025); Ще п'ятеро дітей вивезли з **тимчасово окупованої території** Херсонської області (З окупованої території... 04.02.2025); За **воєнні злочини**, які спричинили загибель людей, вчинені за попередньою змовою групою осіб, п'яти підозрюваним загрожує до 12 років позбавлення волі, додали у відомстві (Командували обстрілами... 23.07.2025); За минулу добу отримано підтвердження про зменшення кількості особового складу **агресора** на 63 особи (12 артсистем та мінометів... 16.01.2025). Такі одиниці у новинних медіатекстах контекстуалізують реалії війни, формують точний, інформаційно насичений стилістичний фон, підкреслюють характер злочинів, маркують контекст агресії.

Лексико-семантична група «**Символіка й ритуали**» у військовій лексиці охоплює слова й вирази, що позначають елементи, дії та атрибути, пов'язані з офіційними, урочистими чи традиційними формами

вшанування, ідентифікації та підтримання бойового духу у збройних силах (*присяга, марш, прапор, медаль, нагорода, хвилина мовчання, прощання, шеврон*). Наприклад: *Ми ж для цього навчалися, ми давали присягу допомагати людям* (Повернулась із Польщі... 28.07.2025); *На іншій стороні ми можемо побачити теж військового, який вже стоїть на площі Перемоги з українським прапором і вітає херсонців* (Приладдя зі шкіл, експонати... 12.04.2025); *Прощання з молодшим сержантом Валентином Тимофійчуком* (У Херсоні попрощалися... 30.06.2025).

Отже, військова лексика охоплює широкий спектр лексико-семантичних груп, які відображають не лише технічні та тактичні аспекти війни, а й емоційні, моральні, соціальні та культурні виміри. У медіатекстах ці групи часто переплітаються, формуючи стилістично насичений і багатозначний дискурс.

2.2.2. Інші лексико-тематичні групи лексики

Лексичний склад новинних матеріалів регіональних медіа є багатошаровим і відображає тематичну та жанрову специфіку публікацій. Медіатексти «Суспільне Херсон» поєднують різні стилістичні шари лексики, що формують змістовне й емоційне наповнення новин. Використання офіційно-адміністративної, офіційно-правової, побутової, аграрної, освітньої та технічної тощо лексики дозволяє авторам створювати комплексну картину подій, відтворюючи як офіційний, так і повсякденний виміри життя регіону під час війни.

Офіційно-адміністративна лексика — це сукупність слів і стійких словосполучень, які вживаються у сфері державного управління, права, діловодства, дипломатії та офіційного спілкування. Вона характеризується стандартизованістю і шаблонністю, відсутністю емоційності, наявністю спеціалізованих термінів і канцеляризмів.

У аналізованих публікаціях наявні такі одиниці офіційно-адміністративної лексики: *компенсації, пошкоджене житло, інформація,*

звернення, забезпечити доступ, реалізація ініціативи, відновлення, об'єкти, інфраструктура, підрядні організації, документи, капітальний ремонт, об'єкти критичної інфраструктури, програма “єВідновлення”. Наприклад: *Тобто там дозволить відновити окрім приватних будинків і соціальну, і критичну **інфраструктуру*** (“Дуже складне й комплексне питання”... 10.02.2025); *Поранені через атаки Херсона, **компенсації** за **пошкоджене житло**. 1252 день війни: ситуація в Херсонській області* (29.07.2025); *Зараз, як я казав вже, роботи тривають, всі **підрядні організації** найвищого рівня які є в Україні до цього залучені* (“Дуже складне й комплексне питання”... 10.02.2025); *Начальник відділу комунікацій КСП ЗСУ, підполковник Максим Кравчук розповів Суспільному, що першочергово сапери очищають **об'єкти критичної інфраструктури**: електромережі, водогони, автошляхи, а також сільськогосподарські угіддя, які треба повернути до використання* (Bozena 5 на службі ... 03.08.2025). У новинних медіатекстах «Суспільне Херсон» офіційно-адміністративна лексика забезпечує достовірність і формальність, створює суровий, фактологічний тон. Незважаючи на її об'єктивність, нейтральність і відсутність емоційного забарвлення, це вагома лексика.

Офіційно-правова лексика (заочна підозра, доказова база, Кримінальний кодекс, процесуальне керівництво, прокуратура, досудове розслідування) формує юридичний контекст новинного медіатексту, наприклад: *Про це 3 серпня у Facebook повідомили керівник обласної військової адміністрації Олександр Прокудін та **прокуратура*** (Внаслідок авіаудару РФ... 03.08.2025); *За **процесуального керівництва** Херсонської обласної прокуратури розпочато досудове розслідування у кримінальному провадженні за фактом воєнного злочину, що спричинило загибель людини (ч. 2 ст. 438 КК України)* (Внаслідок авіаудару РФ... 03.08.2025); *Служба безпеки зібрала **довказову базу** на ще*

п'ятьох рашистів, які причетні до масованих обстрілів деокупованої частини Херсонщини (Командували обстрілами... 23.07.2025).

Побутова лексика у новинних медіатекстах «Суспільне Херсон» наближає ситуацію до читача, формує атмосферу звичайного життя, створює ефект автентичності. Наприклад: *"Знімаємо урожай!" — каже херсонець Павло Шульженко, ставши на **табуретку** (Город на габіонах... 05.08.2025); Вона тільки вийшла в **кухню** — і приліт ("Настю завалило... "... 08.02.2025); Люди стояли в чергах за **хлібом** («Коли я побачив...» 30.07.2025); Я на Салюті пробивав **колесо** (Прикро, коли після евакуації ... 08.04.2025); Він здебільшого телефонував, коли його брат не брав **слухавку**, та питав, чи все добре (У Херсоні попрощалися... 30.06.2025); Просто зайшов у **магазин**, купив **насіння** і посадив (Город на габіонах... 05.08.2025).*

У більшості публікацій побутова лексика контрастує з військовою, підсилюючи трагізм повсякденного життя херсонських мешканців, наприклад: *Він разом із друзями вирощує **овочі** просто в центрі міста — на **габіонах**, тобто спеціальних укриттях, заповнених піском і камінням, які захищають від **уламків снарядів** (Город на габіонах... 05.08.2025); Яскраві **червоні автомобілі** помітні для **російських операторів дронів**, які полюють зокрема й на екстрені служби (Жнива у вогні... 04.07.2025).*

Аграрна лексика у публікації «Жнива у вогні. Російські обстріли нищать врожаї на Херсонщині (04.07.2025)» створює контекст сільськогосподарської діяльності, наприклад: *У його сусіда вогонь знищив до восьми гектарів **пшениці**; На превеликий жаль, на сьогодні тільки по одній нашій Милівській громаді, за попередніми розрахунками, згоріло близько півтисячі гектар **озимини**; У 2025 році рятувально-пожежні підрозділи ДСНС Херсонщини ліквідували вісім пожеж на полях **зернових**; Загальна площа враженого вогнем **врожаю** сягає понад 110 гектарів.*

Освітня лексика (навчання, діагностична робота, знання, уроки, логопедичний кабінет, група для дітей з особливими потребами) формує

контекст освітнього процесу, наприклад: *В одному з населених пунктів Херсонського району відкрили **цифровий освітній центр**, де діти мають змогу опановувати сучасні технології, надолужувати **навчання та розвивати навички** у безпечному середовищі* (Цифровий центр у селі... 05.08.2025); *Пошкодили російські снаряди й **групу для дітей раннього віку**, ігрову кімнату та спальню* (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025); *У кожній групі був **логопедичний кабінет*** (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025); *Тут з дітьми працюють у різних напрямках — як під час **уроків**, так і поза ними, розповідає **вчителька** української мови та літератури Валентина Білецька* (Цифровий центр у селі... 05.08.2025).

Публікація «Возена 5 на службі безпеки: як сапери очищають Херсонщину від мін (03.08.2025)» насичена **технічною лексикою**, яка створює точність і фаховість викладу, наприклад: ***Дистанційно керований розмінувальник Возена 5** допомагає військовим інженерам виконувати завдання швидше та безпечніше; Враховуючи загальну площу замінованих територій, ця **техніка** допоможе **інженерним військам** ефективніше впоратись із завданням; Начальник відділу комунікацій КСП ЗСУ, підполковник Максим Кравчук розповів Суспільному, що першочергово сапери очищають об'єкти критичної інфраструктури: **електромережі, водогони, автошляхи**, а також сільськогосподарські угіддя, які треба повернути до використання.*

Таким чином, аналізована лексика новинних матеріалів «Суспільне Херсон» виконує кілька важливих функцій: інформативну, документальну, емоційно-виражальну та контекстуальну. Її поєднання забезпечує баланс між фактологічною точністю й емоційним впливом на аудиторію, сприяє достовірному та водночас живому відтворенню подій, а також формує відчуття регіональної ідентичності та причетності до ситуацій, які розгортаються на Херсонщині.

2.2.3. Топонімічні назви

Топоніми (назви населених пунктів, районів, географічних об'єктів) допомагають читачеві чітко уявити місце дії. У регіональних новинах, як у «Суспільне Херсон», це ключовий елемент, бо аудиторія зазвичай очікує інформацію саме про свій регіон.

У аналізованих публікаціях серед топонімічних назв наявні такі різновиди:

1) назви населених пунктів, наприклад: *Вдруге їм усе ж вдалося виїхати через **Снігурівку** («Коли я побачив...» 30.07.2025); Жив на околицях **Херсона**, неподалік **Чорнобаївки** («Коли я побачив...» 30.07.2025); Та коли правобережну територію Херсонщини звільнили з окупації жінка вирішила повернутись додому — у село **Високе**, що в Тягинській громаді(Повернулась із Польщі... 28.07.2025);*

2) назви територій, наприклад: *Ще п'ятеро дітлахів з **Херсонщини**, які пережили жахіття російської окупації, — на підконтрольній Україні території (З окупованої території... 04.02.2025); Далі — фронт, розвідка, бої на **Донеччині** й **Луганичині**. Зараз він інструктор 143 навчального центру у Кам'янці-Подільському, що на **Хмельниччині**, де готує новоприбулих військових («Коли я побачив...» 30.07.2025); До участі запросили восьмикласників із **Запорізької, Миколаївської, Харківської та Херсонської областей** ("Читальня 2.0. Підлітки"... 31.07.2025); Його два солдати привезли з **Кіровоградської** нинішньої **області** в Херсон у подарунок музею (Приладдя зі шкіл, експонати... 12.04.2025); Слідчі встановили, що у січні-жовтні 2023 року п'ятеро російських генералів командували артилерійськими ударами по цивільних будівлях **правобережжя Херсонської області** (Командували обстрілами... 23.07.2025);*

3) назви міських районів, наприклад: *Його тіло виявили на автомобільному мосту, що з'єднує центральну частину міста з мікрорайоном **Корабел** (Внаслідок авіаудару РФ... 03.08.2025); Російська*

*армія 8 лютого вранці з реактивних систем залпового вогню вдарила по **Центральному району Херсона** (“Настю завалило... ”... 08.02.2025); За словами очільника ОВА, армія РФ третій день поспіль завдає авіаударів по **Корабельному району** (Внаслідок авіаудару РФ... 03.08.2025); **Школу у Дніпровському районі Херсона** тричі атакувала російська армія (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025).*

У контексті війни та окупації на Херсонщині топоніми набувають особливого значення: вони не просто вказують місце, а й мають емоційно-оцінне навантаження, пов’язане з безпекою, стійкістю й трагедією місцевої громади.

Конкретизація місця події — один із традиційних маркерів журналістської достовірності. Коли у новині не просто пишуть «на півдні України», а конкретизують де саме, це зменшує відчуття абстрактності та підсилює довіру до повідомлення, наприклад: *Ми вивозили людей на розв’язку — туди, де дорога веде на **Наддніпрянське село**, у напрямку **Миколаєва та Каховки** («Коли я побачив...» 30.07.2025); Та коли правобережну територію **Херсонщини** звільнили з окупації жінка вирішила повернутись додому — у **село Високе**, що в **Тягинській громаді** (Повернулась із Польщі... 28.07.2025).*

Поєднання топонімів із точними часовими даними (дата, година, етап події) робить інформацію ще переконливішою, наприклад: *В ОВА попередили про ймовірність масованого російського обстрілу Херсона та його передмістя 25 січня (24.01.2025); Раніше керівник МВА Роман Мрочко повідомляв, що близько 11:00 24 січня російські військові атакували дроном передмістя Херсона **Антонівку** (В ОВА попередили... 24.01.2025); За даними слідства, 3 серпня 2025 року в проміжок між 11:00 та 11:10 збройні сили рф здійснили чергову серію авіаційних ударів керованими авіабомбами по території міста Херсона (Внаслідок авіаудару РФ... 03.08.2025).*

У воєнних новинах топоніми слугують і геомаркерами небезпеки, адже вони допомагають відразу розуміти, яка територія перебуває під обстрілами, окупацією чи у «сірій» або «червоній» зоні, наприклад: *Російські військові продовжують обстрілювати Херсонщину з різних видів озброєння, атакують безпілотниками* (Поранені через атаки... 29.07.2025).

Часті згадки конкретних населених пунктів або просторових об'єктів у новинах, особливо у трагічному контексті, поступово закріплюють ці місця в колективній пам'яті, наприклад: *Точились бої за Антонівський міст, у Бузковому парку та на Білозерській площі* (Оборона Херсона... 01.03.2025); *Посад-Покровське на Херсонщині — проєкт, який розпочали у 2023 році* («Дуже складне й комплексне питання»... 10.02.2025); *«Жив на околицях Херсона, неподалік Чорнобаївки»* («Коли я побачив...» 30.07.2025).

Топоніми у новинних медіатекстах «Суспільне Херсон» — не лише географічні орієнтири, а й важливі семантичні та емоційні маркери. Вони локалізують події, підкреслюють регіональний характер новин, створюють відчуття причетності, а також слугують засобом збереження пам'яті про людей і місця в умовах війни.

2.2.4. Цифрові маркери

Числівники в новинних медіатекстах виконують важливу структурну, семантичну та стилістичну роль. Основна функція числівників — номінативна. К. Городенська в межах номінативної функції числівників виділяє «нумеративну» функцію, сутність якої у «відтворенні числового ряду називанням абстрактно-математичної кількості» та «квантитативну» функцію, суть якої — «у означенні чого-небудь у категорії кількості» [32, с. 794].

У новинному тексті числівники виконують різноманітні функції: 1) інформаційно-констатувальну (передають точні кількісні показники

(наприклад, *п'ятьох дітей, двоє військових, 30 червня 2025 року*), забезпечують документальність і достовірність новини, адже конкретні числа викликають довіру в читача); 2) локалізаційно-часову (використання порядкових та кількісних числівників для позначення дат, часу, черговості подій (*четвертий день обстрілів, друга половина дня*), допомагають читачеві чітко орієнтуватися у хронології); 3) статистично-аналітичну (числа слугують основою для порівняння та оцінки масштабу подій (*було евакуйовано ще п'ятьох дітей*, що підкреслює продовження та нарощування процесу)); 4) акцентну (виділяють істотні фрагменти інформації, підсилюючи увагу на кількісних змінах (*ще п'ятьох, лише двоє*)); 5) структурно-композиційну (структурують подання інформації, формують логічні значеннєві блоки).

Медіатекст «*"Дуже складне й комплексне питання". Прокудін про відновлення зруйнованих РФ об'єктів та недобудоване Посад-Покровське*» (10.02.2025) насичений числівниками, які не лише подають факти, а й формують тональність та сприйняття тексту. Наприклад: *Вже відновлено понад **5600** будинків, шкіл, дитсадків, лікарень та інших цивільних об'єктів, пошкоджених або зруйнованих Росією. Ще — **дев'ять** мостів, приблизно на **600** метрів, й сотні км доріг*", — каже Прокудін; *За його словами, за **два** роки вдалось повернути світло в оселі жителів **86** населених пунктів, газ — у **21** населений пункт. Загалом електрика є у **181** населеному пункті, газ — у **78**; Торік нам вдалось повернути за шкільні парти близько **600** дітлахів. На наступний рік плануємо відновити навчання у **шести** школах й **двох** дитсадках; Також в області реалізували **сім** проєктів "лікарня під землею". У планах на поточний рік **14** таких об'єктів, додав керівник ОВА; Минулого року, за словами Прокудіна, в різних містах України запрацювали **сім** гуманітарних центрів, хабів, які є осередками підтримки ВПО з Херсонщини. В найближчі місяці відкриються ще **два**; У Чорнобаївській громаді облаштували модульне містечко на **350** осіб; Посад-Покровське на Херсонщині — проєкт, який*

*розпочали у 2023 році; Понад 108 об'єктів чи 110, які першочергово мали відбудувати; 2,2 мільярда повинні виділити на реалізацію цього проєкту; Розділено Посад-Покровське на **чотири** зони.*

Числівники дають читачеві конкретні дані про масштаби відбудови, створюють уявлення про реальний обсяг робіт та досягнень (5600 будинків, 9 мостів, 600 метрів, сотні км доріг, 86 населених пунктів, 21 населений пункт, 181 населений пункт). Числівники допомагають структурувати хронологію подій (два роки, 2023 році), дозволяють оцінити перспективи (6 шкіл, 2 дитсадки, 14 об'єктів, 2,2 мільярда, 4 зони). Великі числа створюють ефект масштабності та значущості процесу (понад 5600 будинків, понад 108 об'єктів, 350 осіб). Деякі числівники введені для підкреслення масштабу шляхом порівняння (понад 110 об'єктів, сотні км доріг). Такі конструкції надають матеріалу живості, а цифри сприймаються не лише як статистика, а й як оцінний показник.

Отже, поєднання точних, приблизних і масштабних чисел у аналізованій публікації створює баланс між офіційною звітністю та живим описом ситуації.

У публікації «137 пошкоджених дитсадків, шкіл, училищ. Як росіяни перетворюють на руїни навчальні заклади Херсона» (08.02.2025) числівники виконують кілька функцій:

- кількісна характеристика об'єктів (уточнюють кількість, розмір, обсяг, відсоток), наприклад: *Російські війська пошкодили 137 зі 151 навчального закладу Херсонської громади. Дитячий ясла-садок у середмісті Херсона — один з **чотирьох дошкільних навчальних закладів** у Херсонській територіальній громаді, які зруйновані російськими обстрілами. У закладі зруйнований дах, площею **600 квадратних метрів**, та **12 приміщень-груп**. До повномасштабного вторгнення у дитсадку комбінованого типу для дітей з вадами мовлення було близько **160 вихованців**. Зараз*

дистанційно навчається 71 дитина. Дев'яносто відсотків закладів освіти пошкоджені російськими обстрілами;

- позначення порядку та послідовності (визначають черговість подій і її місце в низці), наприклад: *Три роки тому вона була класною керівницею **четвертого класу**. Якщо взяти тільки окремі заклади, які плануємо в **першу чергу** відновлювати після завершення бойових дій, то це може бути цифра до мільярду. Це **один з перших класів**, який постраждав;*
- вказівка на дату й час (фіксують часові орієнтири подій), наприклад: ***23 серпня 2023 року** у будівлю поцілила керована авіабомба. Дитсадок після цього ще двічі обстрілювали російські війська — у **лютому та вересні 2024 року**. Вперше у ліцей військові РФ поцілили **19 грудня 2022 року**, дах — близько 1000 метрів квадратних, зруйнували повністю;*
- вираження приблизної оцінки (передають неточну, але орієнтовну кількість), наприклад: *За даними МВА, завдані окупантами збитки становлять **майже два мільярди гривень**. Більшість з них атакували **по кілька разів**. До повномасштабного вторгнення у дитсадку комбінованого типу для дітей з вадами мовлення було **близько 160 вихованців**. У молодших класах було дуже **багато води**;*
- посилення масштабності та значущості (підкреслює великий масштаб руйнувань), наприклад: *В **один "приліт"** це може бути й 100 вікон, й 200, тобто масштабні такі руйнування саме по вікнам. Після деокупації міста заклад **п'ять разів** обстрілювала російська армія. Збитки у нас **понад 62 мільйони** — це руйнування. Матеріальні збитки складають **близько 225 тисяч** після обстрілів.*

Отже, числівники в тексті виконують як інформативну функцію (дають точні дані про об'єкти, час, розміри, кількість), так і емоційно-

експресивну (підкреслюють масштаб катастрофи, посилюють вплив на читача).

2.3. Стилiстичнi засоби i прийоми

2.3.1. Метафори в публікаціях

Метафора (від грец. *μεταφορά* «перенесення») — мовне і мисленнєве явище, що полягає в перенесенні властивостей одного предмета (явища, дії) та його мовного знака на інший предмет (явище, дію) за принципом аналогії або контрасту [6]. Проаналізуємо метафори у медіатекстах «Суспільне Херсон».

Павло жартує, що петрушка піде на обід — свіжа, херсонська (Город на габіонах... 05.08.2025): метафора «петрушка піде на обід» — це переносне зображення, що оживлює предмет, додає жвавості. Функція цієї метафори полягає у створенні образності та емоційної теплоти, гумористичного ефекту, персоніфікації рослини.

Це небезпечна зона, але душу радує, коли поруч така краса (Город на габіонах... 05.08.2025): метафора «душу радує» — образний вираз внутрішнього піднесення, втіхи; метафора виконує функцію передачі внутрішніх емоцій, створення контрасту між небезпекою і красою.

Це інший формат, більш дружній і підтримуючий", — пояснює Валентина (Цифровий центр у селі... 05.08.2025): метафора «дружній формат» тут використовується не в прямому значенні (технічні параметри), а як образне позначення стилю, способу взаємодії. Метафора виконує функцію абстрагування та узагальнення, передачі нової якості проєкту.

Ця книжка — про людей, які створюють сніг, але гинуть ("Читальня 2.0. Підлітки"... 31.07.2025): метафора «створюють сніг» — це художнє позначення роботи; її функція — виклик емоційної реакції через поєднання чогось чарівного (сніг) і трагічного (загибель).

Прямо дірка прогоріла, тут опік стегна (“Настю завалило... ”... 08.02.2025): метафора «дірка прогоріла» — перебільшення та образне описання пошкодження дає відчуття сили ураження; виконує функцію підсилення візуального та емоційного ефекту.

Знайома бійця Тетяна Костюк згадує про нього як про світлого та доброго чоловіка, який завжди був готовий прийти на допомогу (У Херсоні попрощалися... 30.06.2025): метафора «світлий чоловік» — світло як символ доброти, чистоти, моральної краси; функція цієї метафори — позитивна характеристика, створення теплого образу.

Усю окупацію з самого початку ми пропрацювали, але тихенько (Прикро, коли після евакуації ... 08.04.2025): метафора «попрацювали тихенько» — не про рівень гучності, а про обережність і непомітність дій в умовах небезпеки; метафора виконує функцію передачі атмосфери ризику й необхідності конспірації.

Борис розповідав, що на сусідню вулицю дрон прилетів, скидає вибухівку, повертається, дивиться на них і починає до них летіти (Прикро, коли після евакуації ... 08.04.2025): метафора «дрон дивиться на них» — неживий предмет (дрон) наділений людською властивістю бачити. Це персоніфікація, функція якої — підсилення напруги, драматизація події.

І ми ось так забираємо людей, заносимо або закочуємо в банк, щоб людина просто отримала пенсію (Прикро, коли після евакуації ... 08.04.2025): метафора «закочуємо в банк» — буквальний сенс іронічно змішаний із переносним; тут образ передає фізичне переміщення людини в безпечне місце для отримання послуги. Метафора використана з метою надати матеріалу життєвості та колориту опису.

В очах горіло все у ці перші дні (Оборона Херсона... 01.03.2025): метафора «горіло в очах» передає інтенсивність емоцій (натхнення, рішучість, відвагу), виконує функцію вираження емоційного піднесення та мобілізаційного настрою.

А ти розумієш, чим ти будеш рвати ворога? (Оборона Херсона... 01.03.2025): метафора «*рвати ворога*» — образне позначення боротьби, завдання шкоди, що створює відчуття агресивної дії. Функція: емоційне загострення, підкреслення бойового настрою.

Отже, метафори в аналізованих медіатекстах виконують низку важливих функцій, як-от:

- емоційне підсилення — вони допомагають авторів передати не лише факти, а й емоційний стан учасників подій ("*в очах горіло все*", "*душу радує*", "*світлий чоловік*");
- образність та наочність — метафори створюють яскраві, легко уявні картини ("*петрушка піде на обід*", "*створюють сніг*", "*дірка прогоріла*"), що робить текст більш живим і зрозумілим читачу;
- передача суб'єктивного досвіду — вони дозволяють відчувати індивідуальний погляд героя на події ("*тихенько пропрацювали*", "*закочуємо в банк*", "*рвати ворога*"), підкреслюючи особистісне сприйняття ситуації;
- сміслова насиченість — кожна метафора не лише прикрашає текст, а й долучає додатковий рівень змісту, розкриваючи атмосферу, ставлення чи внутрішній стан.

Таким чином, у новинних матеріалах метафори стають не лише стилістичною прикрасою, а й важливим інструментом емоційного впливу, гуманізації інформації та глибшого залучення читача.

2.3.2. Контраст як стилістичний прийом

Контраст — це різке протиставлення понять, явищ, ознак чи емоцій для підсилення виразності тексту. Він ґрунтується на одночасному поданні двох або більше елементів, що мають протилежні характеристики й завдяки цьому створює яскраве смислове або емоційне напруження.

К. Серажим слушно зазначає, що в сучасному медійному дискурсі простежується тенденція до застосування семантико-стилістичних «зривів» і контрастів, які виступають не просто формальним чи конструктивним прийомом, а набувають внутрішньої логічної обґрунтованості та змістовного наповнення в межах цілісної системи [24, с. 90].

У новинних медіатекстах «Суспільне Херсон» ми виявили низку яскравих контрастів, побудованих на протиставленні фактів і подій, різних емоцій, кольорів, звуків, візуальних деталей у описах, а саме: «цивільні будівлі» ↔ «артилерійські удари», «діти» ↔ «реактивні системи» — підсилюють трагізм ситуації; «окупована територія» ↔ «підконтрольна Україні», «переслідування» ↔ «безпека» — підкреслюють зміну ситуації; «дитячий сміх» ↔ «вибухи», «затишна група» ↔ «зруйновані кімнати» — підсилюють емоційний ефект; «евакуація ↔ повернення», «безпека ↔ небезпека» — акцентують драматизм ситуації; «після окупації» ↔ «відкривають світ технологій», «втрата знань» ↔ «зростання результатів» — підкреслюють трансформацію; «укриття» ↔ «город», «вибухи» ↔ «краса», «небезпечна зона» ↔ «свіжа петрушка» — акцентують на силі адаптації; «втрати противника» ↔ «успіхи Сил оборони» — підкреслює перевагу української армії.

Використання прийому контрасту в медіатекстах сприяє підсиленню драматизму (акцент на трагічності або величі події); виокремлює ключові моменти для швидкого сприйняття; формує емоційну реакцію у читача; підкреслює зміни або суперечності в розвитку подій. Наприклад: *Слідчі встановили, що у січні-жовтні 2023 року п'ятеро російських генералів командували артилерійськими ударами по цивільних будівлях правобережжя Херсонської області (Командували обстрілами... 23.07.2025); Ще п'ятеро дітлахів з Херсонщини, які пережили жахіття російської окупації, – на підконтрольній Україні території (З*

окупованої території... 04.02.2025); *"Почалася пожежа, тушили. У нас садочок для дітей з особливими потребами. Тут була дуже затишна, гарна група, зі своїм фортепіано. Наразі ви бачите, що тут відбулось", — показує Наталя зруйновані кімнати* (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025).

2.3.3. Роль повторів у медіатекстах

Повтор як стилістичний прийом. Це навмисне повторення окремих звуків, слів, словосполучень або синтаксичних конструкцій у межах висловлювання з метою підсилення виразності, емоційності та смислової виразності тексту. У медіатекстах «Суспільне Херсон» повтори виконують кілька важливих функцій, як-от:

Емоційне підсилення. *Це біль. Це один суцільний біль, коли ти бачиш, скільки було вкладено в цей садочок, починаючи від майстерності, від професіоналізму, і закінчуючи матеріально-технічною базою* (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025) — повтор конструкції «Це...» фіксує увагу читача на ключовому емоційному образі, поглиблює відчуття трагізму та особистої втрати. Лаконічний початковий повтор задає тон усьому висловлюванню, а наступне розгорнуте уточнення розкриває масштаб емоцій.

Ритмізація та підвищення експресії. Повтор однакової граматичної форми створює ритм, який посилює драматичний ефект і робить фрагмент більш запам'ятовуваним. У новинному тексті це допомагає утримати увагу аудиторії, наприклад: *В першу чергу — це вікна. Вікна пошкоджені в усіх закладах. В один "приліт" це може бути й 100 вікон, й 200, тобто масштабні такі руйнування саме по вікнам* (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025).

Підкреслення ключових деталей. *Зруйнована стіна, зовнішня стіна в кабінет, повністю зруйновані два кабінети* (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025); *Уламки потрапляли й в стіну. Потрапляли й в*

меблі (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025) — повтор дієслова *потрапляли* з невеликим варіюванням об'єкта показує масштаби руйнування, наголошує, що шкода була завдана не одному елементу, а різними частинами будівлі.

Створення ефекту усної, емоційно насиченої розповіді. Такі повтори імітують живу мову очевидців, коли людина під впливом емоцій повторює ключові слова, підбираючи деталі, щоб донести всю серйозність ситуації, наприклад: *Сергій пробивав колесо. Я на Салюті пробивав колесо.* (Прикро, коли після евакуації ... 08.04.2025); *Коли я дізналася про те, що сталась така прикрість, то це було жахіття. Коли я зайшла до класу і побачила ці стіни, зруйнований кабінет, це вже був жах* (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025).

2.3.4.Короткі речення та риторичні конструкції

Короткі речення у медіатекстах виконують низку функцій, які підсилюють емоційний і смисловий вплив на читача. Продемонструємо функції коротких речень у публікаціях «Суспільне Херсон».

Емоційне загострення та передача напруги. Короткі фрази створюють ефект уривчастого, пришвидшеного мовлення, який відтворює стан стресу чи шоку. Наприклад, низка коротких речень *«Ціни були захмарні. Зв'язок та інтернет ще трималися. Над будинком літали ракети. Російські патрулі прочісували місто. Було страшно»* («Коли я побачив...» 30.07.2025) передає концентровану емоцію без описових деталей, змушуючи читача відчувати це напругу.

Відтворення ритму усного мовлення. У прямих цитатах короткі речення передають природність і спонтанність розмови, зокрема уривок *«Я воював і воюю за них. І за кожного, хто хоче жити на рідній землі. Що буде далі? Вірю — буде перемога. А далі — буде життя»* («Коли я побачив...» 30.07.2025) фіксує живий темп репліки, робить текст більш автентичним.

Виокремлення важливих деталей. Короткі речення концентрують увагу на ключових фактах чи образах, наприклад *«Взимку топили сніг. Влітку — пили з калюж, річок. Кип'ятили, використовували таблетки. Їсти не хотілося»* («Коли я побачив...» 30.07.2025) виділяє конкретні дії та створює сильну зорову картинку.

Створення візуального й сенсорного ефекту. Кожна окрема фраза як кадр у репортажі, який змінюється швидко, посилюючи драматизм. Наприклад, читаючи фрагмент *«З-під завалу вилізла. Вона тільки вийшла в кухню — і приліт. Це ж якраз кухня з того боку. А я тільки одягалася, тут була. Бачу, що летять. Кричу: "Ігор, Настю завалило". Все горить. Кричимо. Другий поверх мансардовий, дерев'яний. І воно швидко все загорілося»* («Настю завалило... »... 08.02.2025), читач бачить картину буквально покроково.

Передача відчуття уривчастої пам'яті / фрагментарності спогадів, особливо у свідченнях очевидців, коли людина відтворює події шматками. Наприклад: *«Це дитинча мамонта, молодий. Між зубами у нього язичок був. І два кутніх зуби»* (Приладдя зі шкіл, експонати... 12.04.2025) — структура нагадує нотатки спостерігача, який фіксує побачене без складних конструкцій.

Підсилення ефекту правдивості. Короткі речення без прикрас нагадують документальні записи чи стенограму розмови, що особливо цінно в новинному тексті, наприклад, *«Він — Герой України. Невисокий, бородатий, з твердим поглядом»* («Коли я побачив...» 30.07.2025) у тексті мінімум стилізації, максимум фактів і образу.

Риторичні конструкції викликають у читача зацікавленість, вони характеризуються здатністю чинити психологічний вплив на потенційного реципієнта, рухати його, викликати певні необхідні асоціації. Наприклад: *«Що зараз в небі у нас і що падає до нас додола?»* (Приладдя зі шкіл, експонати... 12.04.2025) — створює емоційний ефект; *«Чому вона повернулась?»* (Повернулась із Польщі... 28.07.2025) —

передає драматичну напругу; *«Тихий — ти живий?»* («Коли я побачив...» 30.07.2025) — підсилює драматизм; *«Що буде далі?»* («Коли я побачив...» 30.07.2025) — створює емоційний ефект.

2.3.5. Функції цитування

Переважна більшість аналізованих медіатекстів має цитування. Пряма мова використовується з різною метою, проаналізуємо й уточнимо, які функції виконують цитати в медіатекстах «Суспільне Херсон».

Передача автентичності та достовірності. Дослівні цитати від очевидців, офіційних осіб та експертів створюють враження безпосередньої присутності на події, підсилюють довіру читача до інформації, адже він бачить «непрофільтровані» слова джерела. Наприклад: *"Це складний і тривалий процес, що не зупиниться із завершенням бойових дій. Практика країн, які пережили збройні конфлікти, демонструє: гуманітарне розмінування може тривати роками або навіть десятиліттями"*, — сказав Максим Кравчук (Bozena 5 на службі ... 03.08.2025) (цитата начальника відділу комунікацій КСП ЗСУ, підполковника надає повідомленню авторитетності).

Створення емоційного забарвлення. Пряма мова допомагає передати інтонацію, емоції та реакції людей, що робить новину більш живою, особливо важливо для репортажів із місця подій чи історій із соціальним підтекстом. Наприклад: *"У Херсоні зараз мало розваг, тому я багато читаю. Коли дізнався про конкурс, вирішив, що це гарна нагода показати себе"*, — розповідає Данат ("Читальня 2.0. Підлітки"... 31.07.2025) (пряма мова використана для передачі емоцій та автентичності); *"Місцеві жителі, на жаль, добре знають, що таке обстріли. Вони сказали нам: "Сидимо в амбулаторії, нікуди не виходимо, бо невідомо, куди може прилетіти". Ми просиділи там десять хвилин. Коли обстріл припинився, працівник амбулаторії сказав: "У вас є сім хвилин, щоб швидко виїхати". Ми вийшли — а праворуч уже горів будинок"*, — згадує жінка

(Повернулась із Польщі... 28.07.2025) (використання прямих висловлювань додає достовірності та живого звучання); *"Ми в Херсоні живемо. Це небезпечна зона, але душу радує, коли поруч така краса. Нічого не забувається, особливо коли починається отак: "бух-бух, бух-бух". Ми вже не звертаємо уваги — звикли. Поливаємо, збираємо врожай. Легше жити, коли навколо щось живе і квітне", — говорить Павло (Город на габіонах... 05.08.2025) (цитати Павла Шульженка передають емоції, мотивацію, побутові деталі; гумористичні елементи «ніякого ноу-хау», «почалося: "бух-бух"» створюють живу атмосферу).*

Уточнення та конкретизація фактів. Цитати містять пояснення, деталі, які неможливо передати лише описом журналіста, що зменшує ризик викривлення сенсу через переказ. Наприклад: *Завтра, 25-го січня, ворог планує з самого ранку атакувати обласний центр та передмістя, використовуючи ствольну та реактивну артилерію. Подбайте про власну та безпеку своїх рідних! Бережіть себе! (В ОВА попередили... 24.01.2025) (цитати посадовців передають офіційну позицію, заклики, посилюють авторитетність інформації); "На превеликий жаль, там, де ми працюємо, сіра зона з кожним місяцем збільшується. Відповідно умови, в яких ми перебуваємо, стають все гіршими та небезпечнішими. Але ми рук не опускаємо: працювали й далі плануємо працювати", — каже фермер (Жнива у вогні... 04.07.2025) (текст містить цитати фермерів і представників аграрного департаменту, що додає людського виміру та емоційного резонансу; "Що зараз в небі у нас і що падає до нас додоу, які дрони літають, а їх зараз велика кількість. Один навіть прилетів до музею. На наше щастя, він не розірвався", — пояснює Мелентьєва (137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025) (цитати директорок, завідувачок, освітян передають емоції, автентичність, біль).*

Підсилення драматизму й ефекту присутності. Дає змогу «почути» голос учасника подій, що підсилює враження від матеріалу. Наприклад: *І плюс проблема в тому, що на звичайних автівках їздимо. У нас є одна*

броньована. Колеса були пошкоджені, диск погнутий. Ситуація змінилась, у ворога немає нічого святого. Вони постійно намагаються оцими пелюстками та шинами зірвати евакуацію (Прикро, коли після евакуації ... 08.04.2025) (текст насичений цитатами, що створює ефект близькості та непосредності); *"Настрій був, як кажуть, розірву на собі сорочку, але відіб'ю ворога", — каже військовослужбовець Сергій на псевдо "Херсон"* (Оборона Херсона... 01.03.2025) (цитати військових передають емоції, мотивацію, страхи, рішучість, створюють враження живої ретроспективи); *"Настю завалило. Все горить. Кричимо". Мати пораненої розповіла, що відбувалось у Херсоні* (08.02.2025) увесь текст — це переважно пряма мова матері, з переплетенням її переживань, інтер'єрних деталей, хроніки обстрілу.

Збереження офіційної позиції. У політичних чи правових новинах пряма мова дозволяє зафіксувати точну позицію сторін, не спотворюючи змісту. Наприклад: *"Ця рятувальна операція стала можливою завдяки реалізації ініціативи президента Bring Kids Back UA та роботі команди Save Ukraine. Безмежно вдячний", — написав Прокудін* (З окупованої території... 04.02.2025) (цитата Олександра Прокудіна передає офіційну позицію); *"У Чорнобаївській громаді облаштували модульне містечко на 350 осіб. Хто там був, доволі комфортно. Цьогоріч плануємо у Дар'ївській громаді відкриття модульного містечка і можливо ще одне в іншій громаді", — розповів Прокудін* ("Дуже складне й комплексне питання"... 10.02.2025) (цитата керівника ОВА передає офіційну позицію, додає достовірності).

Отже, аналіз матеріалів «Суспільне Херсон» продемонстрував, що пряма мова є одним із ключових інструментів побудови новинних текстів, виконуючи водночас кілька функцій: вона підвищує достовірність та авторитетність повідомлення, надає йому емоційного забарвлення, конкретизує факти, зберігає офіційну позицію та підсилює ефект присутності.

ВИСНОВКИ

Онлайн-видання у сучасному інформаційному просторі не лише повідомляють про події, а й активно формують ціннісні орієнтири, впливають на світогляд і мовну картину світу адресата. Основним жанровим елементом масової комунікації залишається текст новин, який у цифрових медіа вирізняється використанням лексичних засобів та стилістичних прийомів із чітко вираженою ідеологічною спрямованістю.

Сучасні події в Україні спонукають авторів новинних медіатекстів шукати нові способи подачі інформації, адже часто приводом для створення таких матеріалів стають трагічні обставини, пов'язані з людськими втратами. Сучасні медіатексти, що розповідають про події у воєнний час, формуються з винятковою увагою до поєднання візуальних, звукових та кольорових елементів, які разом формують єдине інформаційне та емоційне поле.

Заголовки новин «Суспільне Херсон» відзначаються жанровою різноманітністю та поєднанням фактологічної насиченості з елементами емоційної виразності. У структурному плані вони поділяються на прості (одночастинні), які подають подію в стислій формі з акцентом на головному факті, та складені (двочастинні), де перша частина зазвичай виконує функцію інтродукції або фактичної констатації, а друга — пояснює, деталізує чи емоційно підсилює повідомлення.

Стилістика заголовків «Суспільне Херсон» спрямована на баланс між інформаційною точністю та комунікативною привабливістю, а структурна варіативність дозволяє підлаштовувати подачу новини під характер події — від суто фактологічних повідомлень до емоційно-забарвлених історій.

Лексико-семантичний аналіз публікацій «Суспільне Херсон» засвідчив, що військова лексика широко функціонує у новинних текстах. Українська військова лексика — це сукупність мовних одиниць, які

вживають у діяльності військовослужбовці та які відображають поняття й реалії військової галузі. Аналізований матеріал дозволив виділити у військовій лексиці низку лексико-семантичних груп: 1) учасники бойових дій; 2) назви озброєння та техніки; 3) назви дій та процесів; 4) назви об'єктів і просторів; 5) міжнародно-правова військова лексика; 6) символіка й ритуали.

Військова лексика охоплює широкий спектр лексико-семантичних груп, які відображають не лише технічні та тактичні аспекти війни, а й емоційні, моральні, соціальні та культурні виміри. У медіатекстах ці групи часто переплітаються, формуючи стилістично насичений і багатозначний дискурс.

Використання офіційно-адміністративної, офіційно-правової, побутової, аграрної, освітньої та технічної тощо лексики дозволяє авторам створювати комплексну картину подій, відтворюючи як офіційний, так і повсякденний виміри життя регіону під час війни.

Топоніми у новинних медіатекстах «Суспільне Херсон» — не лише географічні орієнтири, а й важливі семантичні та емоційні маркери. Вони локалізують події, підкреслюють регіональний характер новин, створюють відчуття причетності, а також слугують засобом збереження пам'яті про людей і місця в умовах війни.

У новинному тексті числівники виконують різноманітні функції: 1) інформаційно-констатувальну (передають точні кількісні показники); 2) локалізаційно-часову (використання порядкових та кількісних числівників для позначення дат, часу, черговості подій); 3) статистично-аналітичну (числа слугують основою для порівняння та оцінки масштабу подій); 4) акцентну (виділяють істотні фрагменти інформації, підсилюючи увагу на кількісних змінах); 5) структурно-композиційну (структурують подання інформації, формують логічні значеннєві блоки).

Метафори в аналізованих медіатекстах виконують такі функції: 1) емоційне підсилення; 2) образність та наочність; 3) передача

суб'єктивного досвіду; 3) смислова насиченість. У новинних матеріалах метафори не лише стилістична прикраса, а важливий інструмент емоційного впливу, гуманізації інформації та глибшого залучення читача.

Використання прийому контрасту в медіатекстах «Суспільне Херсон» сприяє підсиленню драматизму, акцентуючи на трагічності або величії події; виокремлює ключові моменти для швидкого сприйняття; формує емоційну реакцію у читача; підкреслює зміни або суперечності в розвитку подій.

У медіатекстах «Суспільне Херсон» повтори використовуються для емоційного підсилення; ритмізації та підвищення експресії; підкреслення ключових деталей; створення ефекту усної, емоційно насиченої розповіді.

Короткі речення та риторичні запитання слугують засобом емоційного загострення, створення образності, передачі напруги та драматизму. Вони роблять текст живим, динамічним, наближеним до усного мовлення, що особливо важливо для новинних медіатекстів.

Цитування — один із ключових інструментів побудови медіатексту. Пряма мова забезпечує автентичність, достовірність, емоційне забарвлення, конкретизацію фактів, збереження офіційної позиції та ефект присутності. Це дозволяє читачеві «почути» голоси реальних людей — від очевидців до посадовців.

Медіатексти «Суспільне Херсон» вирізняються поєднанням оперативності, достовірності та локальної спрямованості. Це зумовлено місією регіонального суспільного мовника — інформувати аудиторію про актуальні події в області, забезпечуючи при цьому високі стандарти журналістики.

Новинні медіатексти є складним і багатофункційним явищем, де вербальні та невербальні елементи перебувають у тісній взаємодії. Лінгвостилістичний аналіз таких текстів дає змогу виявити характерні ознаки сучасної журналістики, визначити специфіку використання мовних засобів та стилістичних прийомів у новинному контенті.

Вивчення медіатекстів «Суспільне Херсон» у лінгвостилістичному аспекті має теоретичне і практичне значення. Воно поглиблює розуміння особливостей публіцистичного стилю в умовах цифрової медіареальності та сприяє виробленню рекомендацій для підвищення ефективності інформаційного впливу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ачилова О., Регушевська І. Медіатекст як дзеркало сучасного суспільства. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28. Том 1. С.23-28.
2. Боженець С. В. Становлення та сучасний стан дослідження військової терміносистеми української мови. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 8–12.
3. Гетьманець О. О. Військова термінологія в українській мові. Київ: Видавничий дім «КМ-БУКС», 2004. 336 с.
4. Гриценко С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. № 2 (32). С. 9–13.
5. Гуйванюк Н. Соціальні та регіональні виміри інтер'єктивів української мови. *Мова і суспільство*. 2012. Вип. 3. С. 321–332. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mis_2012_3_41
6. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/>
7. Єрмоленко С. Засоби масової комунікації і мовна свідомість сучасного українця. *Культура слова*. 2013. № 79. С.123-125.
8. Завальнюк І. Безсполучникові складні речення у ролі заголовків газетних публікацій: нові риси й тенденції. *Лінгвістичне портретування сучасного соціуму: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Вінниця, 26-27 листопада 2015 року. С.191-196. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16303/Zaval'nyuk.pdf?sequence=1>
9. Іващенко О.В. Сучасна військова лексика: стан, особливості, динаміка. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2018. № 2. С. 121–126.

- 10.Кирилюк О. В. Мова передвоєнного дискурсу: лінгвістичні засоби створення ворожих образів і символів (на прикладі російсько-української інформаційної війни). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 43. С. 71-74.
- 11.Кияк Т. Проблема лінгвістичного упорядкування термінології. *Українська термінологія і сучасність: збірник наукових праць*. К.: КНЕУ, 2005. Вип.VI. С. 13-17.
- 12.Козинець І. Відображення війни у мові крізь призму неологізмів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 61. С. 135–140.
- 13.Колесникова М.О. «Військова термінологія: стан, проблеми та перспективи досліджень». *Мовознавство*. 2020. № 5. С. 23–33.
- 14.Коць Т. А. Публіцистичний стиль української літературної мови: засади, комунікативно-прагматичні ознаки, функції. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Том 32 (71). № 1 (Ч. 1). С. 38-43.
- 15.Коць Т. Формування термінологічної основи публіцистичного стилю в українській лінгвостилістиці. *Культура слова*. 2018. № 89. С. 40-58.
- 16.Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. К: «Критика», 2010. 656 с.
- 17.Лизанчук В. Журналістська правда і постправда в контексті гібридної війни Російської Федерації проти України. *Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика*. 2019. Вип. 45. С.323–334. URL: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2019.45.10015>
- 18.Литвин О. Г., Голубінка Н. І. Експресивна лексика як засіб активізації уваги читача публіцистичних текстів (на матеріалі публікацій «Українського тижня»). *Український смисл*. 2017. № 17. С. 242–251.
- 19.Литовченко І. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд) : монографія ; за ред. проф. Ж.

- В. Колоїз. Кривий Ріг, 2016. 206 с.
20. Навальна М. Динаміка лексики української періодики початку ХХІ ст.: Монографія. К., 2011. 328 с.
 21. Подаряща О. І. Медіатекст у контексті нової комунікаційної парадигми освіти. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2016. № 1. С. 108-112.
 22. Польовик Д.В. Актуалізація військової лексики у мові українських мас медіа. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 29. Том 2. С. 28-33.
 23. Пономарів О. Стилїстика сучасної української мови: підручник. Тернопіль : Навчальна книга, 2000. 248 с.
 24. Серажим К. С. Сучасний український політичний дискурс: формування нового стилістичного канону. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2002. Т. 8. С. 88-94.
 25. Сизонов Д. Медіатекст та медіадискурс у сучасному медійному просторі. *Studia linguistica*. 2013. Вип. 7. С. 389-392. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Stling_2013_7_62
 26. Сизонов Д. Ю. Методи лінгвістичного дослідження медіатексту: до проблеми наукової інтерпретації. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2015. № 30. С. 53-62.
 27. Стишов О. А. Нова суспільно-політична лексика і термінологія в сучасній українській мові. *Лінгвістичні дослідження*. 2019. №. 50. С. 258–268. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2019_50_33
 28. Стишов О. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): Монографія. К. : Вид. центр КНЛУ, 2003. 388 с.
 29. Суська О. О. Розвиток інформаційно-комунікативних теорій масмедіа. *Слово. Символ. Текст*. К., 2006. С. 211–226.
 30. Тимошик М. Журналіст як професія: ретроспективний огляд

- побутування поняття в інформаційному просторі. *Український інформаційний простір*. 2021. № 2(8). С. 39–73. URL: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.2\(8\).2021.245811](https://doi.org/10.31866/2616-7948.2(8).2021.245811)
31. Тимошик М. Стандарти журналістики: поняття, генеза, зміст, практика. *Український інформаційний простір*. 2022. № 1(9). С. 30–56. URL: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(9\).2022.257058](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(9).2022.257058)
 32. Українська мова : енциклопедія. К.: Вид-во "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
 33. Хар М. Є. Воєнний дискурс: процеси неологізації. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 24. Т. 1. С. 160–166.
 34. Цигвінцева Ю. О. Неофразеологізми в контексті російсько-української війни. *Культура слова*. 2022. № 96. С. 141–151.
 35. Чабаненко М. Поняття "новини" у сприйнятті українців під час війни. *Український інформаційний простір*. 2023. № 2. С. 108-123. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
 36. Чернишова Т. О. Розвиток української військової лексики в період російсько-української війни. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 35 (74) № 3 2024. Частина 1. С. 31-37. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/3_2024/part_1/8.pdf
 37. Шаповалова Г., Шебештян Я., Путрашик В. Засади лінгвістичного аналізу медіатексту. *Communications and Communicative Technologies*. 2023. Вип. 23. С. 41–46.
 38. Шебештян Я., Шаповалова Г. Медіатекст: природа, компоненти, стилістика: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2024. 127 с.
 39. Bystrytskyi Ye. Ekzystentsiina istyna i postpravda [Existential truth and posttruth]. *Philosophical Thought*. 2018. № 5. P. 54–71.
 40. Karlsson M., Clerwall Ch., Nord L. Do not stand corrected: Transparency and users' attitudes to inaccurate news and corrections in

online journalism. *Journalism & Mass Communication Quarterly*. 2017. № 94(1). P. 148–167.

41. Lyzanchuk V. Zhurnalistyska pravda i postpravda v konteksti hibrydnoi viiny Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy [Journalistic truth and post-truth in the context of the hybrid war of the Russian Federation against Ukraine]. *Visnyk of the Lviv University. Series Journalism*. 2019. № 45. P. 323–334. URL: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2019.45.10015>
42. Struk I. V., Semyhinivska T. H., Sitko A. V. Formation and translation of military terminology. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2022. Том 33 (72). С. 29–33. URL: <https://ukrsense.dp.ua/index.php/USENSE/article/download/179/188>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Список аналізованих публікацій

Назва публікації і покликання	Скорочена назва
Внаслідок авіаудару РФ на мосту у Корабельному районі Херсона загинув чоловік (03.08.2025) https://suspilne.media/kherson/1082063-vnaslidok-aviaudaru-rf-na-mostu-u-korabelnomu-rajoni-hersona-zaginuvalovik/	(Внаслідок авіаудару РФ... 03.08.2025)
"Коли я побачив український прапор, сльози самі навернулися на очі": історія розвідника "Херсона" з Хмельниччини (30.07.2025) https://suspilne.media/khmelnyskiy/1075549-koli-a-pobaciv-ukrainskij-prapor-slozi-sami-navernulisa-na-oci-istoria-rozvidnika-hersona/	(«Коли я побачив...» 30.07.2025)
Bozena 5 на службі безпеки: як сапери очищають Херсонщину від мін (03.08.2025) https://suspilne.media/kherson/1082055-bozena-5-na-sluzbi-bezpeki-ak-saperi-ocisaut-hersonsinu-vid-min/	(Bozena 5 на службі ... 03.08.2025)
"Читальня 2.0. Підлітки". Восьмикласник з Херсона переміг у всеукраїнському читацькому конкурсі (31.07.2025) https://suspilne.media/kherson/1079621-citalna-20-pidlitki-vosmiklasnik-z-hersona-peremig-u-vseukrainskomu-citackomu-konkursi/	("Читальня 2.0. Підлітки" ... 31.07.2025)
Поранені через атаки Херсона, компенсації за пошкоджене житло. 1252 день війни: ситуація в Херсонській області (29.07.2025) https://suspilne.media/kherson/1077783-poraneni-cerez-ataki-hersona-kompensacii-za-poskodzene-zitlo-1252-den-vijni-situacia-v-hersonskij-oblasti/	(Поранені через атаки... 29.07.2025)

Повернулась із Польщі, щоб допомагати: історія медсестри з Херсонщини Тетяни Нестеренко (28.07.2025) https://suspilne.media/kherson/1076991-povernulas-iz-polsi-sob-dopomagati-istoria-medsestri-z-hersonsini-tetani-nesterenko/	(Повернулась із Польщі... 28.07.2025)
Приладдя зі шкіл, експонати з музеїв, музичні інструменти з клубів. Херсонські музейники продовжують справу Гошкевича (12.04.2025) https://suspilne.media/kherson/989747-priladda-zi-skil-eksponati-z-muzeiv-muzicni-instrumenti-z-klubiv-hersonski-muzejniki-prodovzuut-spravu-goskevica/	(Приладдя зі шкіл, експонати... 12.04.2025)
"Прикро, коли після евакуації люди повертаються". Волонтер з Херсона про роботу у "червоній зоні" (08.04.2025) https://suspilne.media/kherson/975093-prikro-koli-pisla-evakuacii-ludi-povertautsa-volonter-z-hersona-pro-robotu-u-cervonij-zoni/	(Прикро, коли після евакуації ... 08.04.2025)
Оборона Херсона. Що розповіли військовослужбовці про бої за місто у перші дні повномасштабного вторгнення (01.03.2025) https://suspilne.media/kherson/957947-oborona-hersona-so-rozpovili-vijskovosluzbovci-pro-boi-za-misto-u-persi-dni-povnomasstabnogo-vtorgnenna/	(Оборона Херсона... 01.03.2025)
"Дуже складне й комплексне питання". Прокудін про відновлення зруйнованих РФ об'єктів та недобудоване Посад-Покровське (10.02.2025) https://suspilne.media/kherson/945213-duze-skladne-j-kompleksne-pitanna-prokudin-pro-vidnovlenna-zrujnovanih-rf-obektiv-ta-nedobudovane-posad-pokrovske/	(“Дуже складне й комплексне питання”... 10.02.2025)
"Настю завалило. Все горить. Кричимо". Мати пораненої розповіла, що відбувалось у Херсоні (08.02.2025) https://suspilne.media/kherson/943881-nastu-zavalilo-vse-gorit-kricimo-mati-poranenoi-rozpovila-so-vidbuvalos-u-hersoni/	(“Настю завалило... ”... 08.02.2025)

137 пошкоджених дитсадків, шкіл, училищ. Як росіяни перетворюють на руїни навчальні заклади Херсона (08.02.2025) https://suspilne.media/kherson/941461-137-poskodzenih-ditsadkiv-skil-ucilis-ak-rosiani-peretvoruut-na-ruini-navcalni-zakladi-hersona/	(137 пошкоджених дитсадків... 08.02.2025)
З окупованої території Херсонщини вивезли ще п'ятьох дітей (04.02.2025) https://suspilne.media/kherson/940383-z-okupovanoi-teritorii-hersonsini-vivezli-se-patoh-ditej/	(З окупованої території... 04.02.2025)
В ОВА попередили про ймовірність масованого російського обстрілу Херсона та його передмістя 25 січня (24.01.2025) https://suspilne.media/kherson/933089-v-ova-poperedili-pro-jmovirnist-masovanogo-rosijskogo-obstrilu-hersona-ta-jogo-peredmista-25-sicna/	(В ОВА попередили... 24.01.2025)
12 артсистем та мінометів, 43 одиниці автобронетехніки та 20 дронів. Армія РФ знову зазнала втрат на півдні (16.01.2025) https://suspilne.media/kherson/926213-12-artsistem-ta-minometiv-43-odinici-avtobronetehniki-ta-20-droniv-armia-rf-znovu-zaznala-vtrat-na-pivdni/	(12 артсистем та мінометів... 16.01.2025)
Город на габіонах: як у Херсоні укриття перетворили на грядки (05.08.2025) https://suspilne.media/kherson/1083507-gorod-na-gabionah-ak-u-hersoni-ukritta-peretvorili-na-gradki/	(Город на габіонах... 05.08.2025)
Цифровий центр у селі на Херсонщині: як діти надолужують знання та відкривають світ технологій (05.08.2025) https://suspilne.media/kherson/1083193-cifrovij-centr-u-seli-na-hersonsini-ak-diti-nadoluzuut-znanna-ta-vidkrivaut-svit-tehnologij/	(Цифровий центр у селі... 05.08.2025)
Командували обстрілами правобережжя Херсонщини. СБУ повідомила про підозру п'яти російським генералам (23.07.2025)	(Командували обстрілами... 23.07.2025)

https://suspilne.media/kherson/1073577-komanduvali-obstrilami-pravoberezza-hersonsini-sbu-povidomila-pro-pidozru-pati-rosijskim-generalam/	
Жнива у вогні. Російські обстріли нищать врожаї на Херсонщині (04.07.2025) https://suspilne.media/kherson/1058537-zniva-u-vogni-rosijski-obstrili-nisat-vrozai-na-hersonsini/	(Жнива у вогні... 04.07.2025)
У Херсоні попрощалися з молодшим сержантом Валентином Тимофійчуком (30.06.2025) https://suspilne.media/kherson/1079125-u-hersoni-poprosalisa-z-molodsim-serzantom-valentinom-timofijcukom/	(У Херсоні попрощалися... 30.06.2025)

ДОДАТОК Б

Фрагменти медіатекстів «Суспільне Херсон»

**Внаслідок авіаудару РФ на мосту у Корабельному районі Херсона
загинув чоловік (03.08.2025)**

Через удар російської авіації по Корабельному району Херсона загинув чоловік 1958 року народження. Його тіло виявили на автомобільному мосту, що з'єднує центральну частину міста з мікрорайоном Корабел.

Про це 3 серпня у Facebook повідомили керівник обласної військової адміністрації Олександр Прокудін та прокуратура.

За словами очільника ОВА, армія РФ третій день поспіль завдає авіаударів по Корабельному району. Вчора внаслідок обстрілу травмувалась одна людина.

"Коли я побачив український прапор, сльози самі навернулися на очі": історія розвідника "Херсона" з Хмельниччини (30.07.2025)

Євгеній із позивним "Херсон" — офіцер запасу, колишній залізничник. Повномасштабне вторгнення зустрів у рідному Херсоні. Після початку окупації евакуював родину й сам прорвався на підконтрольну територію, подолавши 11 блокпостів. Далі — фронт, розвідка, бої на Донеччині й Луганщині. Зараз він інструктор 143 навчального центру у Кам'янці-Подільському, що на Хмельниччині, де готує новоприбулих військових.

Зі слів Євгена, у навчальному центрі розповіли, його родина опинилася в окупації. Продуктів бракувало, банкомати не працювали. Люди стояли в чергах за хлібом. Щоб зняти готівку, доводилося сплачувати комісію 10%. Вартість товарів зросла в кілька разів.

"Я з братовою намагалися здобути щось їстівне. На людину видавали по одній буханці хліба — борошно на хлібозавод більше не завозили. У Чорнобаївці, де був великий птахокомбінат, гинула птиця, її привозили до міста і люди розбирали. Ціни були захмарні. Чотири рулони звичайного білого туалетного паперу — 300 грн. Зв'язок та інтернет ще трималися. Неподалік від нашого будинку стояла російська артилерія. Я спостерігав за ними через бінокль і через чат-бот у "Telegram" відправляв ЗСУ координати ворога. Над будинком літали ракети. Російські патрулі прочісували місто. Було страшно. Щоб не потрапити на очі, доводилося ходити глухими дворами та провулками".

Bozena 5 на службі безпеки: як сапери очищають Херсонщину від мін (03.08.2025)

На правобережжі Херсонщини триває робота з очищення земель від мін та інших [вибухонебезпечних предметів](#). Дистанційно керований розмінувальник Bozena 5 допомагає військовим інженерам виконувати завдання швидше та безпечніше.

Про це йдеться у Facebook Командування Сил підтримки Збройних Сил України.

За даними у дописі, машина здатна долати складний рельєф і перешкоди. Вона дозволяє саперам тримати безпечну відстань від потенційно небезпечних територій, які треба обстежити. Також її залучають до роботи в умовах, де людині перебувати надто ризиковано.

"Bozena 4 та Bozena 5, які використовує 250-й об'єднаний центр інженерної підтримки, вже очистили 2987,99 гектара території в Херсонській області. З них 251,2 гектара — за останні пів року", — написали у Командуванні Сил підтримки ЗСУ.

Роботу, яку б сапери виконували вручну за 3–4 місяці, Bozena виконує за 3-4 тижні. Враховуючи загальну площу замінованих територій, ця техніка допоможе інженерним військам ефективніше впоратись із завданням.

Військові займаються гуманітарним розмінуванням за 10–20 кілометрів від лінії бойового зіткнення. У підрозділі є й ті, хто вже отримував поранення, йдеться у повідомленні.

**"Читальня 2.0. Підлітки". Восьмикласник з Херсона переміг у
всеукраїнському читацькому конкурсі (31.07.2025)**

Восьмикласник із Херсона Данат Покришенко став одним із двадцяти переможців Всеукраїнського конкурсу "Читальня 2.0. Підлітки". Учасники читали книги українською мовою, які не входять до шкільної програми, вели читацькі щоденники та захищали свій вибір перед журі онлайн. До конкурсу Данат підійшов творчо – писав вірші та створював ілюстрації.

Данат Покришенко навчається у Херсонському ліцеї №20. Він пройшов два етапи відбору у всеукраїнському конкурсі "Читальня 2.0. Підлітки" та став одним із переможців. Разом із ним перемогли ще підлітки з чотирьох прифронтових областей України.

Конкурс "Читальня 2.0. Підлітки" організувала громадська організація "Форум видавців". До участі запросили восьмикласників із Запорізької, Миколаївської, Харківської та Херсонської областей.

За правилами конкурсу учасники самостійно обирали книжки українських авторів, які не вивчають у школі. Вони записували свої думки та враження у читацькі щоденники, а потім розповідали про прочитане онлайн.

Поранені через атаки Херсона, компенсації за пошкоджене житло.

1252 день війни: ситуація в Херсонській області (29.07.2025)

1252 день повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Російські військові продовжують обстрілювати Херсонщину з різних видів озброєння, атакують безпілотниками. Водночас Сили оборони півдня успішно відбивають штурми армії РФ, ведуть контрбатарейну

боротьбу, знищують командні пункти, склади, зброю, техніку та військових РФ.

Суспільне слідкує за всіма подіями, що відбуваються в регіоні. Інформація оновлюється. Тут читайте новини за [28 липня](#) відеосюжети та дайджести — на [YouTube](#) Суспільне Херсон.

Повернулась із Польщі, щоб допомагати: історія медсестри з Херсонщини Тетяни Нестеренко (28.07.2025)

Після п'яти років життя в Польщі Тетяна Нестеренко повернулася до рідного села, щойно правобережжя Херсонщини було деокуповане. Сьогодні вона — [медсестра](#) мобільної бригади, яка під обстрілами надає допомогу жителям прифронтових сіл. Її історія — про вибір бути поруч із тими, хто найбільше потребує підтримки.

Тетяна Нестеренко — за фахом медсестра. Майже 10 років вона пропрацювала у дитячій обласній лікарні. Згодом переїхала до Польщі й навіть змінила професію. Та коли правобережну територію Херсонщини звільнили з окупації жінка вирішила повернутись додому — у село Високе, що в Тягинській громаді.

Спочатку працювала в місцевій амбулаторії, а зараз — у мобільній медичній бригаді CASERS. Ця команда виїжджає в деокуповані села, щоб люди могли отримати допомогу лікарів прямо на місці.

"Я вже понад два роки працюю в цій організації. Добре знаю села Херсонщини й розумію, де людям найбільше потрібна медична допомога. Ми складаємо маршрут, погоджуємо його з військовою адміністрацією — і вирушаємо. Люди вже звикли до нашої мобільної команди. Вони самі телефонують або пишуть мені: просять привезти УЗД-спеціаліста, офтальмолога чи кардіолога. Ми намагаємося реагувати на ці запити якнайшвидше", — розповідає Тетяна.

Приладдя зі шкіл, експонати з музеїв, музичні інструменти з клубів. Херсонські музейники продовжують справу Гошкевича (12.04.2025) Приладдя для уроків хімії, фізики, біології зі зруйнованих шкіл, музичні інструменти з сільських клубів, експонати місцевих музеїв — наукові співробітники [Херсонського обласного краєзнавчого музею](#) зберігають предмети з розбомблених військом РФ закладів населених пунктів правобережної частини області. Експонатами стають й зразки російської зброї, безпілотники, якими армія РФ обстрілює деокуповану Херсонщину.

Музейники продовжують справу засновника – Віктора Гошкевича. Цьогоріч виповнилось 165 років від народження археолога, краєзнавця, громадського діяча. Наукові співробітники ініціювали присвоєння закладу його імені. Суспільному розповіли, які експонати вже зібрали за більш ніж два роки після звільнення міста від російської окупації.

Херсон сто років тому: перша світова війна, далі – революційні події, у місті – голод і розруха. Київський археолог Віктор Гошкевич на той час 15 років працює на посаді секретаря губернського статистичного комітету і, паралельно зі складанням статистично-економічних оглядів, колекціонує археологічні знахідки на півдні України. Гошкевич збирає все, що становить науковий інтерес, в тому числі — палеонтологічні предмети.

" Зі всієї величезної губернії привозили предмети — з Кіровоградської області, півночі Херсонської губернії, Аджамки. Теж такі були випадки, коли от в 1917 році війна, революція, яка наука, яка палеонтологія? Привозять в музей. У нас є величезний уламок піщаника з відбитком листя пальми. Його два солдати привезли з Кіровоградської нинішньої області в Херсон у подарунок музею. Там був лікар в Аджамці. І от він знайшов такий предмет дуже яскравий", — розповідає завідувач науково-природничого відділу **Михайло Підгайний**.

**"Прикро, коли після евакуації люди повертаються". Волонтер з
Херсона про роботу у "червоній зоні" (08.04.2025)**

У прибережних населених пунктах Херсонщини й досі залишаються люди. Це — "червона зона", й кожен виїзд до неї небезпечний та ризикований. Лише за 2024 рік команда громадської організації "Сильні Бо Вільні" [евакуювали](#) звідти 246 людей. Більше про роботу волонтерів у "червоній зоні" ми розпитали її керівника Ігоря Чорного.

Розкажіть будь-ласка чим ви займаєтеся і чому прийняли рішення залишитися в прифронтовому місті?

— Займаюсь усім. Так само, як і наша організація. У нас немає основного напрямку. Ми намагаємось допомагати. З якою проблемою людина звертається, тим і допомагаємо. Вирішив залишитись, ще під час окупації. Знайомі пропонували виїхати, телефонували з-за кордону, але ж виїжджати через окупантів, через Крим — ні. І ми бачили, що тут корисні і можемо допомагати людям, тож вирішили залишитись. Залишились і моя, і наших усіх волонтерів сім'ї, тому що не хотіли без нас виїжджати.

**Оборона Херсона. Що розповіли військовослужбовці про бої за місто
у перші дні повномасштабного вторгнення (01.03.2025)**

Оборона Херсона розпочалася з першого дня повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Точились бої за Антонівський міст, у Бузковому парку та на Білозерській площі. [Українські військовослужбовці](#) відбивали атаки та стримували наступ російської армії. У самому місті в цей час формувався осередок українського спротиву – Сили місцевої ТрО. Саме тероборонівці у перший день весни 2022 року прийняли бої на кількох локаціях у Херсоні.

Військовослужбовці 34-ї окремої бригади берегової оборони 30-го Корпусу морської піхоти ВМС ЗСУ, які брали участь у тих подіях,

розповіли Суспільному, що відбувалось у місті в перші шість днів повномасштабної війни.

За словами оборонців Херсона, попри усі загрози, вони були налаштовані рішуче.

"Настрій був, як кажуть, розірву на собі сорочку, але відіб'ю ворога", — каже військовослужбовець **Сергій** на псевдо "Херсон".

"В очах горіло все у ці перші дні. Це дуже сміливі люди — ті, хто не бачив війни й того, що відбувається. А ти розумієш, чим ти будеш рвати ворога? Немає ж чим. Немає ні зброї, ні боєприпасів, нічого немає", — згадує військовий **Микола** "Острій".

"Дуже складне й комплексне питання". Прокудін про відновлення зруйнованих РФ об'єктів та недобудоване Посад-Покровське (10.02.2025)

Складним й комплексним питанням називає відбудову [Херсонської області](#) керівник обласної військової адміністрації Олександр Прокудін.

Про це він заявив на підсумковій пресконференції, яку присвятив своєму дворічному перебуванню на посаді.

"Ми постійно над ним працюємо. Вже відновлено понад 5600 будинків, шкіл, дитсадків, лікарень та інших цивільних об'єктів, пошкоджених або зруйнованих Росією. Ще — дев'ять мостів, приблизно на 600 метрів, й сотні км доріг", — каже Прокудін.

За його словами, за два роки вдалось повернути світло в оселі жителів 86 населених пунктів, газ — у 21 населений пункт. Загалом електрика є у 181 населеному пункті, газ — у 78.

"Настю завалило. Все горить. Кричимо". Мати пораненої розповіла, що відбувалось у Херсоні (08.02.2025)

Російська армія 8 лютого вранці з реактивних систем залпового вогню [вдарила по Центральному району Херсона](#). Російський снаряд

влучив в один з приватних будинків, через що у ньому зайнялась пожежа. У ньому перебували жінка та її 11-річний син.

Перші вибухи Наталя почула о пів на сьому. Її донька Анастасія та 11-річний онук мешкають у сусідній половині будинку.

"Порізала ноги, тому що боса бігала по двору, вискочила. З-під завалу вилізла. Вона тільки вийшла в кухню – і приліт. Це ж якраз кухня з того боку. А я тільки одягалася, тут була. Бачу, що летять. Кричу: "Ігор, Настю завалило". Все горить. Кричимо. Другий поверх мансардовий, дерев'яний. І воно швидко все загорілося", — розповідає матір пораненої. Жінка викликала швидку, бо донька була травмована.

"Їй на спину впало. Вся спина. Там опік. Вона не відчувала. Прямо дірка прогоріла, тут опік стегна. І на голову впало, гуля у неї", — розповіла Наталя.

137 пошкоджених дитсадків, шкіл, училищ. Як росіяни

перетворюють на руїни навчальні заклади Херсона (08.02.2025)

Російські війська пошкодили 137 зі 151 навчального закладу Херсонської громади. Більшість з них атакували по кілька разів. Б'ють по дитсадках, школах, училищах, позашкільних закладах з артилерії та реактивних систем залпового вогню, атакують дронами. За даними МВА, завдані окупантами збитки становлять майже два мільярди гривень.

Зруйнований дитсадок

Дитячий ясла-садок у середмісті Херсона — один з чотирьох дошкільних навчальних закладів у Херсонській територіальній громаді, які зруйновані російськими обстрілами. 23 серпня 2023 року у будівлю поцілила керована авіабомба.

"Удар прийшовся саме по центральній частині закладу. Зруйновані центральний вхід, повністю дві старші групи, пральний цех, центральний

коридор, вхід і музична зала. Тут був епіцентр вибуху", — розповідає виконувачка обов'язків директорки ясел-садка **Наталя Курська**.

З окупованої території Херсонщини вивезли ще п'ятьох дітей

(04.02.2025)

Ще п'ятеро дітей вивезли з тимчасово окупованої території [Херсонської області](#).

Про це у Facebook 4 лютого повідомив керівник обласної військової адміністрації **Олександр Прокудін**.

Це троє хлопців та дві дівчини. Найменшій дитині – 8 років, а найстаршій – 17. Одна з них — дитина сирота, йдеться в повідомленні.

Наразі усі діти перебувають у безпеці. Отримують необхідну допомогу, в тому числі медичну та психологічну, повідомив Прокудін.

"Ця рятувальна операція стала можливою завдяки реалізації ініціативи президента Bring Kids Back UA та роботі команди Save Ukraine. Безмежно вдячний", — написав Прокудін.

Ще п'ятеро дітлахів з Херсонщини, які пережили жахіття російської окупації, – на підконтрольній Україні території.

З лап окупантів вдалося вирвати трьох хлопчиків та двох дівчаток.

В ОВА попередили про ймовірність масованого російського обстрілу Херсона та його передмістя 25 січня (24.01.2025)

Про це ввечері 24 січня в Telegram повідомив керівник обласної військової адміністрації **Олександр Прокудін**.

За отриманою ОВА інформацією, війська РФ можуть вдарити по населених пунктах зі ствольної та реактивної артилерії. Місцевих жителів закликали подбати про власну безпеку.

#ВАЖЛИВО

#УВАГА

Отримуємо інформацію щодо ймовірного масованого російського обстрілу Херсона.

Завтра, 25-го січня, ворог планує з самого ранку атакувати обласний центр та передмістя, використовуючи ствольну та реактивну артилерію. Подбайте про власну та безпеку своїх рідних! Бережіть себе!

12 артсистем та мінометів, 43 одиниці автобронетехніки та 20 дронів.

Армія РФ знову зазнала втрат на півдні (16.01.2025)

Російські війська на півдні за добу втратили 12 артсистем та мінометів, 43 одиниці автобронетехніки та 20 ударних та розвідувальних дронів.

Про це в Telegram 16 січня інформують **Сили оборони півдня**.

Крім того, українські бійці знищили два танки, човен, три мотоцикли, три генератори, шість терміналів "Starlink" та станцію РЕБ. Ліквідували 63 військовослужбовця РФ, йдеться в дописі.

Також у відомстві повідомили, що підрозділи Сил оборони уразили пункт управління та спостережний пункт військ РФ, два місця зльоту БпЛА, два — зберігання ПММ, 13 бліндажів, дві антени управління БпЛА та 16 антен зв'язку.

Город на габіонах: як у Херсоні укриття перетворили на грядки

(05.08.2025)

У центрі Херсона місцеві жителі вирощують овочі прямо на захисних спорудах — габіонах, які зроблені з металевих сіток, заповнених піском і камінням. Вони призначені для захисту від уламків снарядів, але стали ще й місцем для городництва. За цим незвичним городом доглядає Павло Шульженко разом із друзями.

"Знімаємо урожай!" — каже херсонець **Павло Шульженко**, ставши на табуретку. Він разом із друзями вирощує овочі просто в центрі міста — на габіонах, тобто спеціальних укриттях, заповнених піском і камінням, які захищають від уламків снарядів.

На цих імпровізованих грядках ростуть помідори, петрушка, солодкий перець, гарбузи та кабачки. Павло жартує, що петрушка піде на обід — свіжа, херсонська.

Цікаво, що до цього чоловік ніколи не займався городництвом. Але війна змусила шукати нові способи підтримати себе і своє оточення.

Цифровий центр у селі на Херсонщині: як діти надолужують знання та відкривають світ технологій (05.08.2025)

В одному з населених пунктів Херсонського району відкрили цифровий освітній центр, де діти мають змогу опановувати сучасні технології, надолужувати навчання та розвивати навички у безпечному середовищі. Центр працює завдяки підтримці ЮНІСЕФ і вже демонструє перші результати — вихованці активно навчаються, експериментують у VR-лабораторіях та освоюють 3D-друк.

Віталій Ковальов, який восени піде до 7 класу, проводить літні канікули в цифровому освітньому центрі у своєму селі. Тут він грає за комп'ютером, у шашки, а ще — занурюється у віртуальну реальність за допомогою VR-окулярів.

"У нас є можливість займатися фізкультурою. Маємо класний спортзал — з тренажером, матами, пінг-понгом. Є багато всього цікавого. Після школи ми часто граємо тут у настільні ігри та розвиваємося", — розповідає Віталій.

Командували обстрілами правобережжя Херсонщини. СБУ повідомила про підозру п'яти російським генералам (23.07.2025)

Про це у Telegram повідомила СБУ України.

Слідчі встановили, що у січні-жовтні 2023 року п'ятеро російських генералів командували артилерійськими ударами по цивільних будівлях правобережжя Херсонської області. Підозру оголосили:

- екскомандувачу угруповання військ "Дніпр" Збройних сил РФ генерал-полковнику Олегу Макаревичу (перебував на посаді до осені 2023 року);
- начальнику штабу-першого заступника командувача угруповання військ "Дніпр" ЗС РФ генерал-майору Володимиру Омеляновичу;
- командувачу 22-го армійського корпусу берегових військ Чорноморського флоту РФ генерал-лейтенанту Аркадію Марзоеву;
- начальнику штабу-першого заступника командувача 22-го армійського корпусу берегових військ Чорноморського флоту РФ генерал-майору Віктору Бедрику;
- начальнику ракетних військ та артилерії 22-го армійського корпусу берегових військ Чорноморського флоту РФ полковнику Миколі Горайчуку.

Для ведення обстрілів окупанти використовували реактивні системи залпового вогню, самохідні артилерійські установки та буксировані гаубиці великого калібру, йдеться у дописі.

Жнива у вогні. Російські обстріли нищать врожаї на Херсонщині (04.07.2025)

У сільських господарствах прифронтових громад правобережної Херсонщини через обстріли російських військових згоріли понад 500 гектарів пшениці. Іноді через безпекову ситуацію та загрозу дронів атак [фермери](#) не можуть розпочати збір врожаю. Аграрії розповіли про складну ситуацію, яка склалась під час цьогорічних жнив.

За словами керівника одного з фермерських господарств у Бериславському районі **Ігоря Йосипенка**, пожежі на полях та у прифронтових селах відбуваються майже щодня. У його сусіда вогонь знищив до восьми гектарів пшениці. Поле розташоване через лісосмугу від саду підприємця.

"Причина цьому всьому – це, звісно, війна. Від цих пострілів відбувається займання трави. При сильних поривах вітру та спеці ця пожежа миттєво розповсюджується. Горить збіжжя наших фермерів. На превеликий жаль, на сьогодні тільки по одній нашій Милівській громаді, за попередніми розрахунками, згоріло близько півтисячі гектар озимини. Враховуючи показники минулих років, йдеться про трохи більше ніж тисячу тонн хліба", — сказав Йосипенко.

**У Херсоні попрощалися з молодшим сержантом Валентином
Тимофійчуком (30.06.2025)**

У Херсоні попрощалися з 46-річним молодшим сержантом Валентином Тимофійчуком. [Військовий](#) загинув 24 липня поблизу Роботиного Запорізької області.

Знайома бійця Тетяна Костюк згадує про нього як про світлого та доброго чоловіка, який завжди був готовий прийти на допомогу.

"Він раніше не служив, але коли приєднався до лав Збройних сил України, то до нього часто зверталися за порадою. І він завжди йшов назустріч", — сказала жінка.